

Міністерство освіти і науки
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Олена ЛАЗАРЄВА, Світлана БЕЛІНСЬКА, Анастасія РУДА

**НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА В ГЕОДЕЗІЇ ТА ОСНОВИ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ: НАВЧАЛЬНИЙ ПО-
СІБНИК У СХЕМАХ ТА ТАБЛИЦЯХ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ G18 «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»**

Навчальний посібник у схемах та таблицях

Миколаїв – 2026

УДК 528 (075.8)

Л 17

*Рекомендовано до друку вченою радою Чорноморського
національного університету імені Петра Могили
(протокол № 14 від 27 листопада 2025 р.).*

Рецензенти:

Тарас ЄВСЮКОВ, д-р екон. наук, професор, декан факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Назар СТУПЕНЬ, д-р екон. наук, професор, професор кафедри кадастру територій Національного університету «Львівська політехніка».

Лазарєва О. В., Белінська С. М., Руда А. С.

Л 17 Науково-дослідна робота в геодезії та основи економічної доброчесності: навч. посіб. у схемах та таблицях для студ. I (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності G18 «Геодезія та землеустрій» / Лазарєва О. В., Белінська С. М., Руда А. С. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2026; – 124 с.

ISBN 978-966-366-17-9

У навчальному посібнику у схематичній та табличних формах подано зміст та наповнення кожної з тем, що вивчається студентами спеціальності G18 «Геодезія та землеустрій» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Подано тематичний пан лекцій та групових занять, представлені теоретичні питання, за якими можна перевірити набуті знання та навички. Запропоновані ситуаційні вправи, з переліку яких студенти на власний вибір можуть обрати для вирішення 5 завдань. Представлені практичні та тестові завдання, який пропонуються студентам для розв'язання.

Навчальний посібник призначений для студентів першого рівня вищої освіти за спеціальністю G18 «Геодезія та землеустрій» галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво спеціальності.

УДК 528 (075.8)

ISBN 978-966-336-417-9 © Лазарєва О. В., Белінська С.М., Руда А.С., 2026
© ЧНУ ім. Петра Могили, 2026

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема 1. Наука та наукові дослідження в сучасному світі. Системність у науковому пізнанні	6
Тема 2. Історія виникнення університетів у сфері геодезії та землеустрою.....	12
Тема 3. Науково-дослідна робота як складова навчального процесу, що є обов'язковою для всіх студентів. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.....	16
Тема 4. Процес проведення наукового дослідження, його характеристика та етапи.....	20
Тема 5. Основи методології наукових досліджень.....	27
Тема 6. Загальні вимоги та правила оформлення науково-дослідної роботи.....	32
Тема 7. Особливості написання аналітичних робіт, виконання презентацій з дисципліни та підготовки до семінарських занять.....	37
Тема 8. Особливості виконання завдань дослідницького характеру в період навчальної практики I та II, а також виробничої та передкваліфікаційної практик.....	42
Тема 9. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт.....	47
Тема 10. Специфіка написання та оформлення міждисциплінарних курсових робіт для спеціальності G 18 «Геодезія та землеустрій»	52
Тема 11. Наукові статті, тези доповіді.....	58
Тема 12. Презентація наукових робіт.....	62
Тема 13. Специфіка написання кваліфікаційних робіт у сфері геодезії та землеустрою.....	65
Тема 14. Захист наукових робіт.....	69
Тема 15. Академічна культура та етика у вищій школі.....	73
Тема 16. Основи академічної доброчесності у науковій та освітній діяльності.....	79
Тема 17. Авторство та право власності у науково-дослідній сфері.....	83
Тема 18. Культура наукової мови.....	87
Ситуаційні завдання.....	90
Практичні завдання.....	93
Тестові завдання.....	100
Рекомендована література.....	121

ВСТУП

В освітньо-професійній програмі підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань G «Інженерія, виробництво та будівництво» за спеціальністю G 18 «Геодезія та землеустрій» навчальна дисципліна «Науково-дослідна робота в геодезії та основи академічної доброчесності» відноситься до вибірових компонентів циклу професійної підготовки.

Метою вивчення дисципліни «Науково-дослідна робота в геодезії та основи академічної доброчесності» є оволодіння студентами методичними підходами до організації науково-дослідної роботи в геодезії та землеустрою з використанням положень академічної доброчесності, забезпечення успішного проведення наукових досліджень, враховуючи положення академічної культури та доброчесності, а також набуття практичних навичок щодо їх застосування в роботі за фахом.

Завдання вивчення дисципліни «Науково-дослідна робота в геодезії та основи академічної доброчесності» є:

- навчити студентів основам проведення дослідження у науково-дослідній роботі;
- сформувати у студентів теоретичне та практичне підґрунтя для ефективного та кваліфікованого проведення наукових досліджень із дотриманням положень академічної доброчесності;
- сформувати у студентів систематизовані знання про методичні засади науково-дослідної роботи у сфері геодезії та землеустрою;
- створити і розвинути практичні уміння і навички розв'язання задач з виконання наукових досліджень у сфері геодезії та землеустрою;
- закласти засади проведення науково-дослідної роботи в геодезії, землеустрої та землевпорядному виробництві;
- навчитись правильно оформлювати результати наукових досліджень та кваліфікаційні роботи першого (бакалаврського) рівня для прилюдного захисту.

У результаті вивчення дисципліни студент:

має знати:

- організаційно-функціональні аспекти розвитку науки;
- історичні аспекти її становлення та розвитку;
- організацію науково-дослідної роботи;
- методичні засади науково-дослідної роботи в геодезії та землеустрої;
- методику проведення досліджень під час здійснення наукового пошуку розв'язку запланованої проблематики у сфері геодезії та землеустрою;

- методику підготовки та написання міждисциплінарних курсових робіт;
- принципові засади інформаційного забезпечення наукових досліджень;
- основи організації наукової роботи у команді, засади дотримання академічної доброчесності.

має вміти:

- планувати науково-дослідну роботу;
- систематизувати результати наукових досліджень у геодезії та землеустрої;
- формулювати мету, завдання дослідження, визначати його предмет та об'єкт;
- розробляти програму, мету і методику досліджень з обраної теми;
- здійснювати аналіз науково-експериментальних даних;
- формулювати висновки та пропозиції до проведеного дослідження;
- оформлювати тези доповідей для виступу на наукових конференціях, а також статті з обраної тематики;
- кваліфікаційно оформлювати науково-дослідні роботи та наукові публікації, застосовувати на практиці отримані навички щодо дотримання академічної доброчесності.

Очікувані результати навчання:

- отримання знань про науку та засади ведення науково-дослідної роботи;
- розуміння різноманітних методів, методик і прийомів наукових пошуків у сфері геодезії та землеустрою;
- розвиток у студентів уміння організовувати науково-дослідницьку роботу у сфері геодезії та землеустрою із дотриманням положень академічної доброчесності.

Навчальний посібник призначений для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань G «Інженерія, виробництво та будівництво» за спеціальністю G18 «Геодезія та землеустрій» та стане в нагоді усім, хто цікавиться навичками науково-дослідної роботи у сфері геодезії та землеустрою із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Тема 1. НАУКА ТА НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ. СИСТЕМНІСТЬ У НАУКОВОМУ ПІЗНАННІ

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 1.1. Наука як система знань. Історичні передумови виникнення науки.
- 1.2. Основні поняття та етапи розвитку науки.
- 1.3. Класифікація наук.
- 1.4. Ознаки та принципи визначення системи, класифікація систем.
- 1.5. Методологічні основи системного дослідження

Групове заняття:

- 1.1. Розкрийте мету, завдання, структуру та предмет вивчення курсу «Науково-дослідна робота в геодезії та основи академічної доброчесності».
- 1.2. Охарактеризуйте науку в цілому як система знань, проаналізуйте історичні передумови становлення науки.
- 1.3. Розкрийте предмет та головні функції науки.
- 1.4. Як здійснюється класифікація наук?
- 1.5. Що таке методологія та в чому полягають методологічні основи системного дослідження?
- 1.6. Які існують ознаки наукового дослідження?
- 1.7. Які головні ознаки системи.
- 1.8. Розкрийте принципи визначення системи.
- 1.9. Що являє собою системний підхід у науковому дослідженні?
- 1.10. Які основні елементи системи науки?
- 1.11. Як класифікуються системи?
- 1.12. Розкрийте сутність методологічних основ системного дослідження.

причини виникнення науки

практичні потреби людей	їжа, знаряддя праці, одяг, будівництво житла тощо. У міру розвитку суспільства практичні потреби людей зростають, а їх задоволення вимагає нових речовин, нових технологій виробництва як промислового, так і сільськогосподарського.
гносеологічні потреби людей	прагнення людини до знань, розуміння світу і себе, а також задоволення власної цікавості.

Основні етапи розвитку науки

Класична наука

XVII-XIX ст. – домінує лінійний і об'єктивний стиль мислення, бажання пізнати об'єкт сам по собі, безвідносно до умов його пізнання суб'єктом, реальність підпорядкована універсальним законам.

Неокласична наука

перша половина XX ст. – її виникнення пов'язано з розробкою квантової теорії, що робить акцент на незворотності природних процесів, відкидає об'єктивізм класичної науки, уявлення про реальність, яка не залежить від засобів пізнання.

Постнекласична наука

друга половина XX-початок XXI ст. – базується на принципах нової раціональності, несталості, становлення; досліджує відкриті системи, враховує співвідношення характеру отриманих знань про об'єкт не тільки з особливостями засобів і операцій діяльності суб'єкта пізнання, а й з його ціннісними і цільовими структурами.

Функції науки

⇒ **пізнавальна** – історія наукових знань є, перш за все, процесом проникнення в незвідане, його осмислення, інтерпретації, систематизації знань про нього.

⇒ **світоглядна** – людина завдяки науці не просто дізнається про світ, а й становить цілісну картину поглядів про нього, прагне знайти своє власне місце у ньому.

⇒ **інструментальна (перетворювальна)** – наука не тільки пізнає світ, дає його достовірну картину, але і сприяє ґрунтовному перетворенню дійсності.

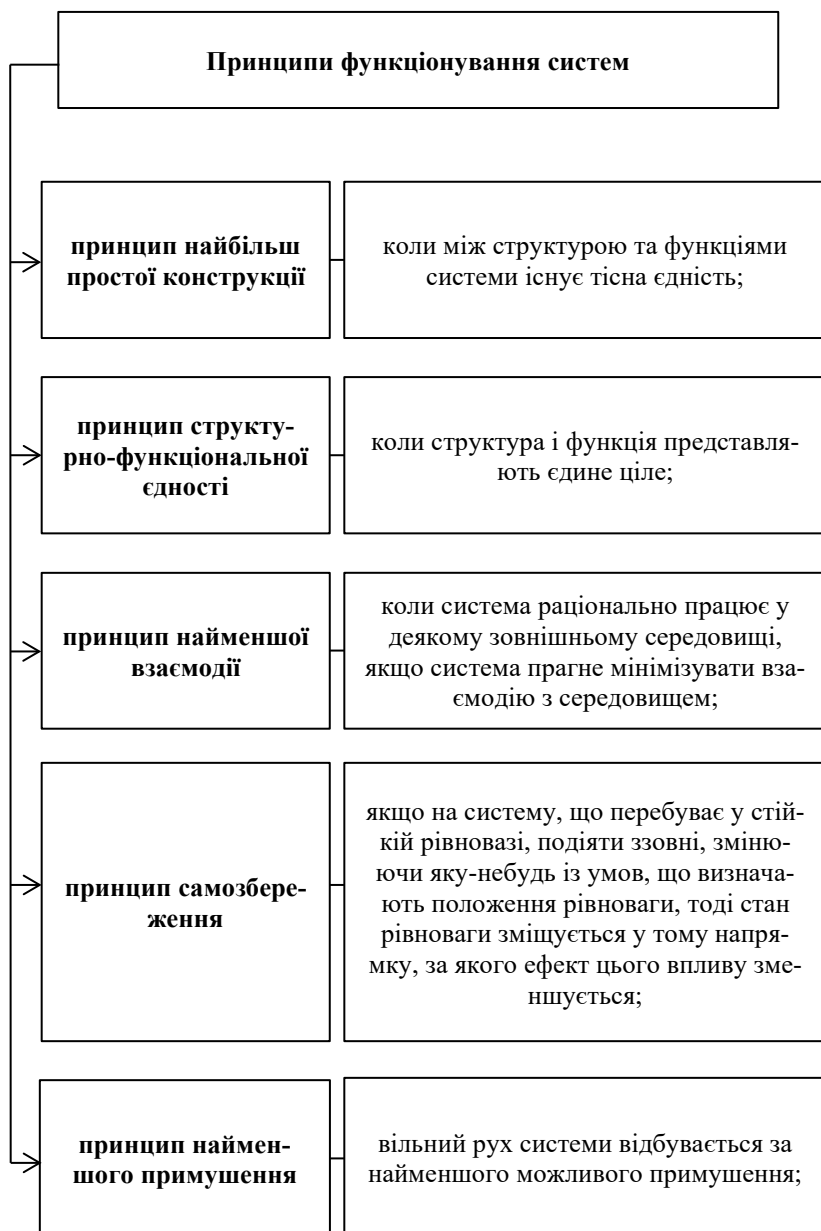
⇒ **освітньо-виховна** – не лише генерує нові знання, а й сприяє формуванню особистості, передачі культурних цінностей та підготовці до життя у суспільстві.

Методологічний підхід в науці – система принципів, методів та прийомів, що використовуються для організації та проведення наукового дослідження.

Елементи методологічного підходу

філософська основа	включає в себе загальні філософські принципи, такі як матеріалізм, ідеалізм, діалектика, які визначають світогляд вченого та впливають на вибір методів дослідження;
загальнонаукові методи	загальні принципи та підходи, які використовуються у всіх наукових галузях, наприклад, аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія;
спеціальні методи	застосовуються в конкретних наукових галузях, наприклад, математичне моделювання, експеримент, статистичні методи, соціологічні опитування;
методи збору та обробки даних	спостереження, вимірювання, опитування, інтерв'ю, аналіз документів;
методи інтерпретації та узагальнення результатів	способи, за допомогою яких вчений пояснює отримані дані та робить висновки (порівняння, виявлення закономірностей, а також формування висновків та рекомендацій);

Класифікація систем	
за матеріалом, з якого створені	матеріальні, ідеальні (абстрактні)
за походженням	штучні, природні, змішані
за характером зв'язку з навколишнім середовищем	відкриті, закриті
за складністю	живі, неживі
за принципами поведінки	матеріальні, гомеостатичні, вирішальні, здатні передчувати, рефлексивні
за ступенем організованості	добре чи погано організовані, самоорганізуючі, саморегулюючі, самовідтворювальні
за ступенем ресурсної забезпеченості	малі, великі, прості, складні, звичайні, критичні
за характером цілей	призначені для певної цілі, здатні обирати ціль і до неї прагнути
за описом змінних	кількісний опис, якісний опис, змішаний опис
за характером керування	керування ззовні, самокерування, з комбінованим керуванням

Системний підхід

сукупність принципів, методів, засобів дослідження
об'єкта як цілого

ознаки системи:

- наявність найпростіших одиниць – елементів, які їх складають;
- наявність підсистем – результатів взаємодії систем;
- наявність компонентів – результатів взаємодії підсистем;
- наявність внутрішньої структури взаємозв'язків між компонентами, а також їх підсистемами;
- наявність певного рівня цілісності, ознакою якої є те, що система завдяки взаємодії компонентів одержує інтегральний результат;
- наявність у структурі системоутворюючих зв'язків, які об'єднують компоненти і підсистеми як частини в єдину систему;
- зв'язок з іншими системами навколишнього середовища.

Практичні завдання:

1. Охарактеризуйте дефініції терміну «наука» та «система», «системний підхід».
2. Які критерії науковості Вам відомі. Опишіть їх.
3. Як, на вашу думку, може застосовуватися системний підхід під час формування науково-дослідного підходу?
4. Побудуйте структурно-логічну схему розвитку науки.
5. Охарактеризуйте особливості міждисциплінарного підходу, що стосується дослідження предмета науки.

Тема 2. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ УНІВЕРСИТЕТІВ У СФЕРІ ГЕОДЕЗІЇ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 2.1. Університети Західної Європи, Америки та Азії у сфері геодезії та землеустрою.
- 2.2. Виникнення університетів в Україні.
- 2.3. Землевпорядні факультети в університетах.

Групове заняття:

- 2.1. Коли сформувались університети в Західній Європі? Охарактеризуйте їх.
- 2.2. Коли сформувались університети в Америці? Охарактеризуйте їх.
- 2.3. Коли сформувались університети в Азії? Охарактеризуйте їх.
- 2.4. Охарактеризуйте перші університети в Україні.
- 2.5. Які характерні особливості вчительських семінарій, шкіл, університетів, інститутів у XIX столітті?
- 2.6. Які університети виникли в Україні у XX столітті?
- 2.7. Які університети виникли в Україні у XXI столітті?
- 2.8. В яких університетах України існують землевпорядні факультети чи профільні кафедри в університетах?

Ієрархічна послідовність виникнення університетів з геодезії та землеустрою

Перші університети, що мали навчання з геодезії та землеустрою виникли у Болонії (Італія) – 1088 рік – де вивчали право, яке включало аспекти землеустрою.

Оксфорд (Англія) та Париж (Франція) – XII-XIII століття – вивчали основи землеустрою та права, яке перетиналося з питаннями землеволодіння та земельних відносин.

Перші класичні університети, що почали викладати геодезію та землеустрій, виникли у XVIII-XIX століттях. У цей час з'явилися перші академії та школи, які готували фахівців у цій сфері.

Відомі сучасні закордонні університети, в яких є програми з геодезії та землеустрою	
Технічний університет Мюнхена, Німеччина	програми навчання охоплюють широкий спектр питань, зокрема картографію, дистанційне зондування, геоінформаційні системи та інженерну геодезію.
Університет прикладних наук Оснабрюк, Німеччина	пропонує програми з геодезії та землеустрою, які зосереджені на практичному застосуванні отриманих знань.
Університет Карлсруе, Німеччина	програми навчання включають теоретичні та практичні аспекти геодезії, а також інженерні дисципліни, питання GPS та інші супутникові системи позиціонування.
Університет природних ресурсів і наук про життя, Відень, Австрія	програми навчання з геодезії та землеустрою, що охоплюють питання управління земельними ресурсами, картографії, геоінформаційних систем та оцінки нерухомості, сталий розвиток та екологічні аспекти.
Університет Каліфорнії, Берклі, США	включає програми з геодезії та геопросторових наук, зокрема дослідження у галузі картографії, дистанційного зондування, геоінформаційних систем та геодинаміки.

Перші українські університети, що готували фахівців з геодезії та землеустрою	
Харківський університет (1805 рік)	один з перших землевпорядних університетів України, геодезія та землеустрій були частиною навчальних планів, що включали математику, фізику та інші природничі науки.
Львівська політехніка (1844 рік)	вивчались питання геодезії та землеустрою на інженерному факультеті.
Вища рільнича школа (1856 рік), Дубляни	задовольняла вимоги сільськогосподарського виробництва шляхом проведення наукових дослідів та експериментів.

Найбільш відомі сучасні університети України, в яких здійснюється навчання за спеціальністю «Геодезія та землеустрій»	
Київський національний університет імені Тараса Шевченка	має геодезичний факультет, що пропонує широкий спектр програм бакалаврату та магістратури.
Національний університет біоресурсів і природокористування України	має факультет землевпорядкування, готує фахівців першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів із геодезії та землеустрою.
Національний авіаційний університет	має факультет архітектури, будівництва та дизайну, де навчаються фахівці першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів із геодезії та землеустрою.
Волинський національний університет імені Лесі Українки, Державний біотехнологічний університет, Житомирська політехніка, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Криворізький національний університет, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» тощо	

Практичні завдання:

1. З чим пов'язано виникнення університетів?
2. Опишіть історію розвитку будь-якого закордонного університету, що готує фахівців у сфері геодезії та землеустрою.
3. Охарактеризуйте історію розвитку одного з вищих навчальних закладів України, який готує фахівців у сфері геодезії та землеустрою.
4. Складіть таблицю під назвою «Землевпорядні факультети/програми/профільні кафедри на факультетах на території певного регіону».
5. Опишіть найбільш відомі землевпорядні заклади, які беруть участь у міжнародному науково-технічному співробітництві.

Тема 3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, ЩО Є ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ДЛЯ СТУДЕНТІВ. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 3.1. Дослідження тенденцій організації науково-дослідної роботи студентів.
- 3.2. Загальні засади науково-дослідної роботи студентів.
- 3.3. Види і форми науково-дослідної роботи студентів.
- 3.4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Групове заняття:

- 3.1. Охарактеризуйте тенденції науково-дослідної роботи як складової навчального процесу, що є обов'язковою для студентів.
- 3.2. Розкрийте основні засади науково-дослідної роботи студентів.
- 3.3. Охарактеризуйте процес навчання студентів елементів дослідної діяльності, організації і методики наукової творчості.
- 3.4. Як здійснюється організація і методика наукової творчості?
- 3.5. Які наукові дослідження здійснюють студенти під керівництвом професорсько-викладацького складу?
- 3.6. Охарактеризуйте види науково-дослідної роботи студентів.
- 3.7. Охарактеризуйте форми науково-дослідної роботи студентів.
- 3.8. Як здійснюється науково-дослідна робота студентів, що включена до навчального процесу?
- 3.9. Які існують основні поняття інформації?
- 3.10. Охарактеризуйте терміни та галузі інформації.
- 3.11. Що являє собою національна система науково-технічної інформації?
- 3.12. Який склад Національної системи науково-технічної інформації?
- 3.13. Які інформаційні ресурси науково-технічної інформації?
- 3.14. Що являє собою довідково-інформаційний фонд?
- 3.15. Розкрийте основні завдання національної системи науково-технічної інформації.

На вирішення яких завдань спрямована науково-дослідна робота студентів:

- формування наукового світогляду, оволодіння методологією та методами наукового дослідження;
- надання допомоги студентам у прискореному оволодінні спеціальністю, досягненні високого професіоналізму;
- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів;
- прищеплення студентам навичок самостійної науково-дослідницької діяльності;
- розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у практичній роботі;
- необхідність постійного оновлення і вдосконалення своїх знань;
- розширення теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутнього фахівця;
- створення та розвиток наукових шкіл, творчих колективів, виховання у стінах вищого навчального закладу резерву вчених, дослідників, викладачів.

форми науково-дослідної роботи студентів

- участь у різних видах навчальної аудиторної роботи (лекції, семінари, лабораторні заняття) з елементами наукових досліджень;
- індивідуальна робота викладачів зі студентами, які займаються науковими дослідженнями;
- науково-дослідна робота студентів у наукових гуртках, конструкторських бюро тощо;
- участь студентів-дослідників у постійних наукових проблемних групах;
- участь студентів у науково-практичних конференціях, наукових читаннях, семінарах та ін.;
- проведення наукових пошуків у процесі виконання різних видів практики в навчально-виховних закладах та на виробництві.

види науково-дослідної роботи студентів	
	- аналіз наукової літератури; - систематизація матеріалів опрацювання літературних джерел; - добір наукової літератури з визначених тем; - підготовка наукових повідомлень, аналітичних робіт, есе; - наукові доповіді, тези; - наукові статті; - наукові звіти про виконання елементів досліджень під час практики; - конструкторські розробки приладів, пристроїв тощо або їх складових елементів; - написання курсових робіт; - написання кваліфікаційних робіт.

Наукова творчість – процес продукування когнітивних інновацій у науці (законів, теорій, принципів, методів, моделей, приладів, зразків техніки, технологій).	основні елементи наукової творчості	
		- чітко поставлена проблема; - оволодіння необхідним запасом накопиченої в даній області науки інформації (професіоналізм); - комбінаторні здібності дослідника зі складання різних сполучень; - інтуїтивні здібності з відбору певних елементів і невеликого числа найбільш перспективних з них для можливого вирішення поставленої проблеми; - здатність до прийняття ризикованих рішень.

Основні аспекти інформаційного забезпечення наукових досліджень:	
доступ до інформації	забезпечення дослідників доступом до актуальних наукових публікацій, даних, статистичних матеріалів, патентів, нормативно-правових актів та інших джерел інформації;
інформаційні ресурси	використання наукових бібліотек, баз даних, архівів, інформаційних центрів та інших установ, які збирають та зберігають наукову інформацію;
інформаційні технології	застосування комп'ютерних програм, баз даних, систем управління інформацією для збору, обробки, зберігання та аналізу даних, а також для створення та поширення наукової інформації;
інформаційна підтримка	надання консультацій, навчання та методичної допомоги дослідникам щодо використання інформаційних ресурсів та інструментів;

Науково-технічна інформація – відомості та дані про досягнення науки, техніки та виробництва, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або в електронному вигляді.	
основні аспекти науково-технічної інформації:	
джерела	науково-технічна інформація може бути отримана з різних джерел, зокрема з первинних (наукові статті, звіти, дисертації) та вторинних (реферативні журнали, бази даних);
зберігання та поширення	інформація може зберігатися на різних носіях (паперових, електронних) та поширюватися через різні канали (наукові журнали, конференції, інтернет);
правовий режим	правовий режим науково-технічної інформації визначається законодавством України та міжнародними угодами;
відкритість	науково-технічна інформація, як правило, є відкритою, але можуть бути встановлені обмеження щодо доступу до окремих видів інформації;

Практичні завдання:

1. Опишіть у табличній формі найбільш поширені кваліфікаційні форми науково-дослідної роботи студентів.
2. Назвіть основні принципи роботи під час опрацювання наукової літератури.
3. Покажіть схематично основні критерії, що необхідні для пошуку джерел інформації для проведення наукових досліджень.
4. Опишіть схематично модель/підхід до формування навичок наукової роботи у студентів.
5. Вкажіть основні способи активізації науково-дослідної роботи студентів.

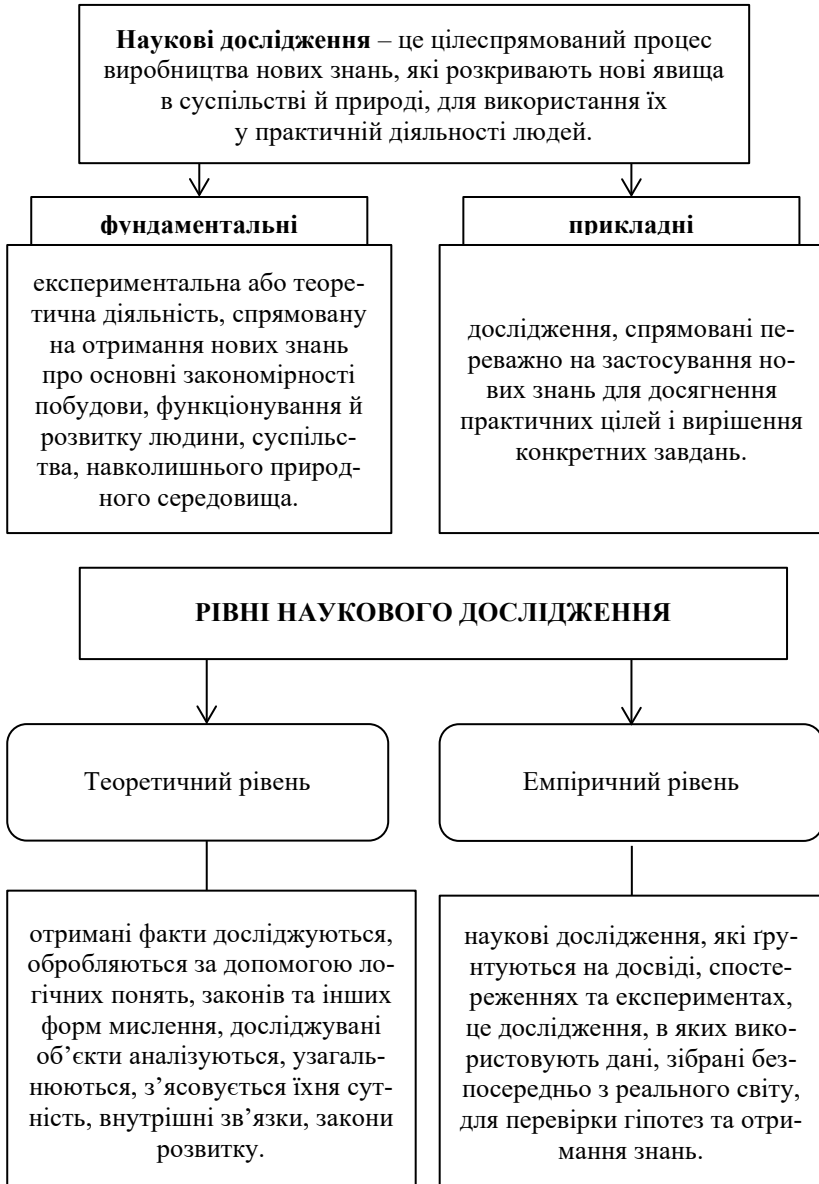
**Тема 4. ПРОЦЕС ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ,
ЙОГО ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЕТАПИ**

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 4.1. Сутність наукових досліджень.
- 4.2. Основні види наукових досліджень.
- 4.3. Характеристика та етапи проведення наукових досліджень.
- 4.4. Оформлення результатів досліджень.

Групове заняття:

- 4.1. У чому полягає сутність наукових досліджень?
- 4.2. Чим відрізняються фундаментальні наукові дослідження від прикладних?
- 4.3. Як виникає ідея для проведення наукового дослідження?
- 4.4. Як формулюється тема та висувається гіпотеза наукового дослідження?
- 4.5. Вкажіть ознаки, за якими класифікують систематизовані наукові знання?
- 4.6. Назвіть основні етапи проведення наукових досліджень.
- 4.7. Як систематизується накопичений матеріал відповідно до плану роботи?
- 4.8. Як оформлюються результати досліджень?
- 4.9. Як визначається ефективність наукових досліджень?
- 4.10. Вкажіть критерії оцінки ефективності результатів наукового дослідження.

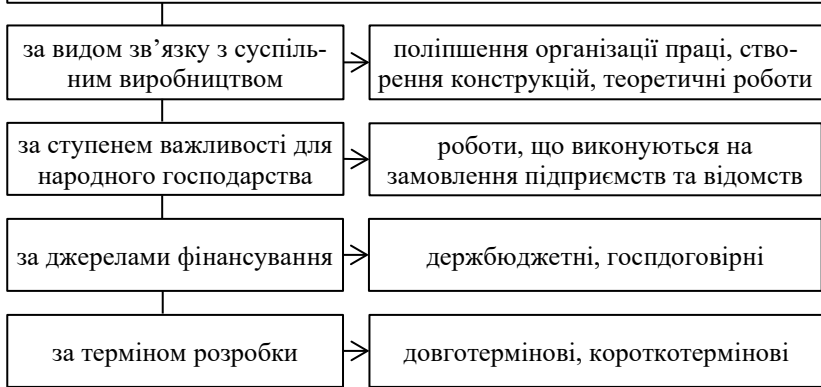

Класифікація наукових досліджень	
– за методами дослідження	теоретичні – ґрунтуються на використанні логічних та математичних методів пізнання, їх результатом може бути встановлення в досліджуваних об'єктах залежностей, якостей, зв'язків.
	теоретико-експериментальні – дослідження теоретичного характеру, пов'язані з одночасною дослідною перевіркою виявлених залежностей, якостей, зв'язків.
	експериментальні – дослідження, що проводяться в конкретних об'єктах з метою виявлення нових залежностей, якостей, зв'язків, або перевірки висунутих раніше теоретичних положень.
– за сферою використання результатів наукового дослідження	фундаментальні – експериментальні або теоретичні дослідження, що спрямовані на одержання принципово нових знань про закономірності розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язку.
	прикладні – наукова і науково-технічна діяльність, спрямована на одержання і використання знань для практичних цілей, пошук найбільш раціональних шляхів практичного використання результатів фундаментальних наукових досліджень.
	розробки – цілеспрямований процес перетворення прикладних наукових досліджень у технічні додатки, що направлені на створення нової техніки, матеріалів, технологій.
– за видами зв'язку із суспільним виробництвом	науково-дослідні роботи, спрямовані на створення нових процесів, машин, конструкцій тощо., що повністю використовуються для підвищення ефективності виробництва.
	науково-дослідні роботи, направлені на поліпшення виробничих відносин без створення нових засобів праці.
	науково-дослідні роботи у сфері суспільних, гуманітарних та інших наук – використовуються для удосконалення суспільних відносин, підвищення рівня духовного життя людей.

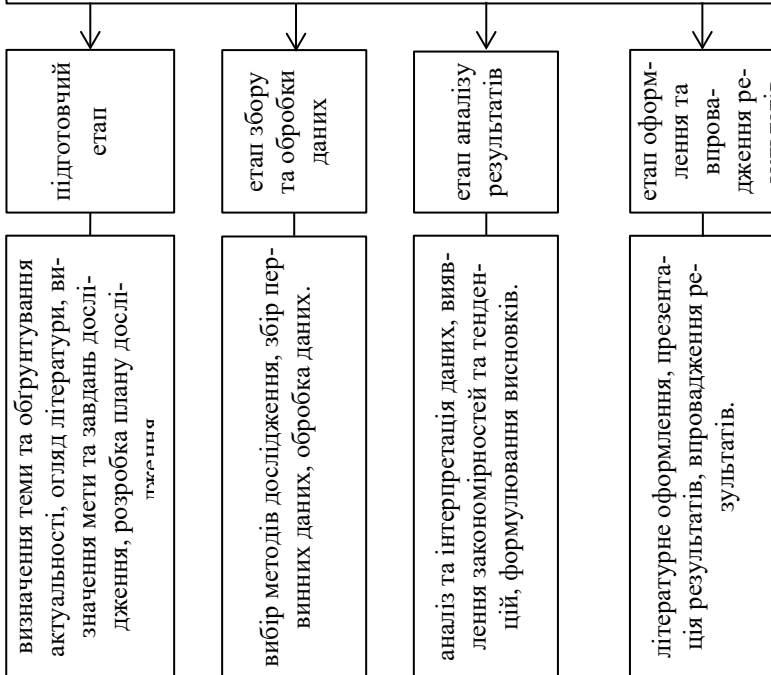
Класифікація наукових досліджень	
– за ступенем важливості для народного господарства	найважливіші роботи, що виконуються за планами Національної Академії Наук України.
	науково-дослідні роботи, що виконуються за планами галузевих міністерств та відомств.
	науково-дослідні роботи, що виконуються за ініціативою науково-дослідних організацій.
– за джерелами фінансування	держбюджетні – фінансуються за рахунок засобів держбюджету.
	госпдоговірні – фінансуються відповідно до укладених договорів з організаціями-замовниками.
	нефінансовані – проводяться за ініціативою окремих науковців або в рамках наукового співробітництва між різними організаціями
– за тривалістю	довгострокові – розробляються протягом кількох років.
	короткострокові – виконуються переважно за рік.
– за стадіями дослідження	пошукові – спрямовані на відбір факторів, що впливають на об’єкт, пошук шляхів створення нових технологій та техніки на основі способів, запропонованих у результаті фундаментальних досліджень.
	науково-дослідні розробки – спрямовані на створення нових технологій, дослідного обладнання, приладів, рекомендацій.
	науково-виробничі розробки – доведення результатів науково-дослідної розробки до умов практичного використання та дослідна перевірка рекомендацій науково-дослідних розробок, їх узгодження з потребами конкретних організацій та підприємств.
– дослідження, пов’язані з доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії їх	дослідно-конструкторські – сукупність робіт, спрямованих на отримання нових знань та їх практичне застосування під час створення нового виробу або технології.
	проектно-конструкторські – роботи, що спрямовані на розробку нових видів матеріалів,

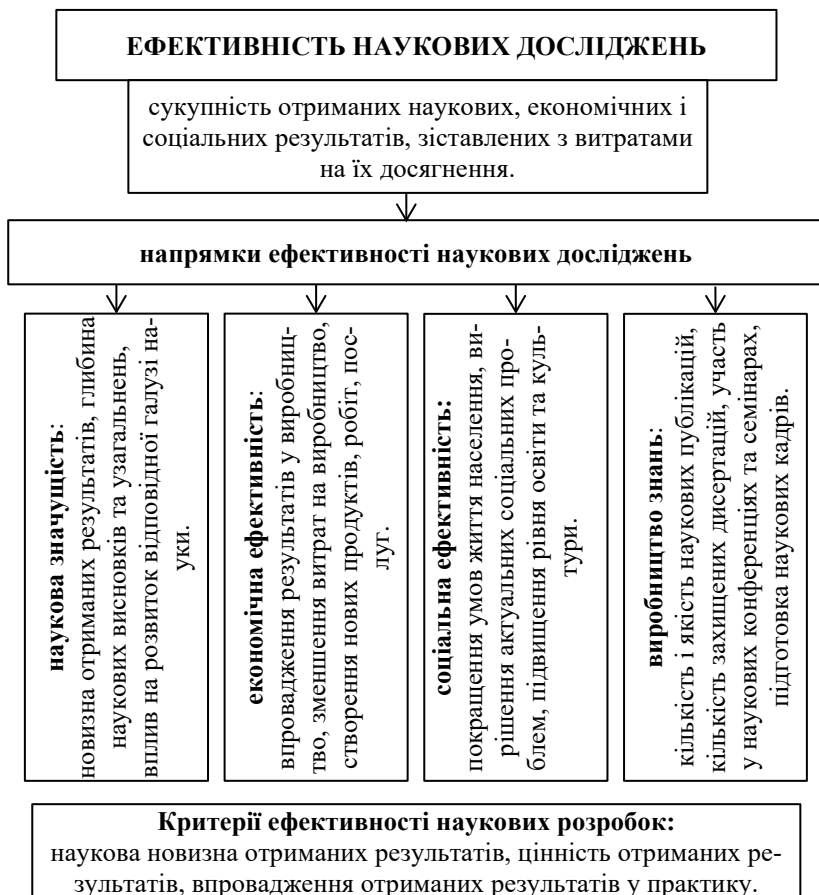
Класифікація наукових досліджень	
практичного використання	продуктів, процесів, пристроїв, документів, методик або їх створення у вигляді прототипів.
	технологічні – використовуються для пошуку рішень проблем у технологічній галузі, які відповідають на конкретну проблему.
	пошукові – теоретичні та/або експериментальні дослідження, пов'язані з поглибленням знань із визначеної наукової проблеми та/або створенням підґрунтя для проведення прикладних досліджень.
	проектно-пошукові – підрядник зобов'язується розробити відповідно до завдання замовника проектну документацію або виконати обумовлені договором проєктні та (або) пошукові роботи, а замовник зобов'язується надати підряднику необхідні документи, прийняти та сплатити виконані роботи.
	виготовлення дослідних зразків або партій науково-технічної продукції – роботи, пов'язані з доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії практичного їх використання.
– за місцем проведення	лабораторні – фізико-хімічні, біохімічні та біологічні методи досліджень, за допомогою яких можна аналізувати склад і властивості біологічних рідин і тканин людини, ідентифікувати збудників захворювань.
	виробничі – вивчають процес у реальних умовах з урахуванням впливу різних випадкових факторів виробничого середовища.
– за складом якостей об'єкту	комплексні – передбачають виконання низки досліджень різних груп якостей об'єкта, незалежних за місцем та строками, а також методами та засобами.
	диференційовані – дослідження однієї з якостей або групи однорідних якостей об'єкта.

КЛАСИФІКАЦІЯ СИСТЕМАТИЗОВАНИХ НАУКОВИХ ЗНАНЬ

Етапи проведення наукових досліджень

Практичні завдання:

1. Які основні підходи, на вашу думку, можуть бути використані для успішного проведення наукових досліджень?
2. Опишіть найбільш відомі вам форми втілення результатів наукових досліджень в процесі навчальної діяльності у вас на факультеті
3. Охарактеризуйте наукові етапи, за якими проводяться наукові дослідження.
4. Оберіть землевпорядну тематику, за якою ви плануєте проводити наукове дослідження. Схематично опишіть послідовність дій.
5. Опишіть найбільш відомі форми втілення результатів наукових досліджень.

Тема 5. ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

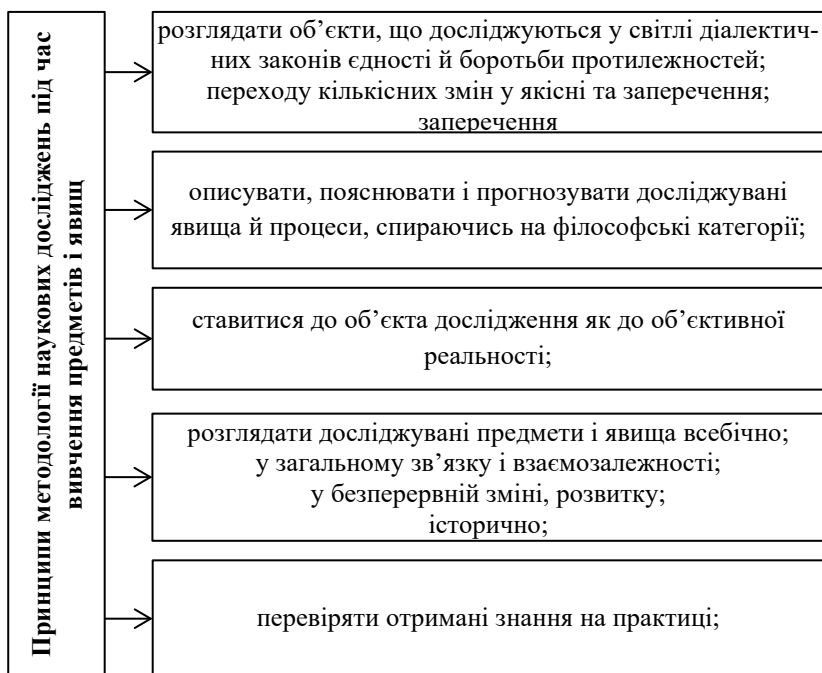
Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 5.1. Поняття методології в наукових дослідженнях.
- 5.2. Формулювання теми та мети наукового дослідження.
- 5.3. Формулювання задач наукового дослідження.
- 5.4. Методологія теоретичних досліджень.
- 5.5. Методологія експериментальних досліджень.

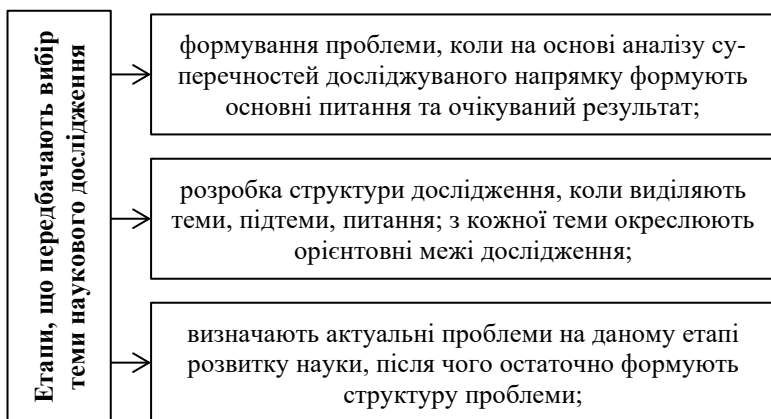
Групове заняття:

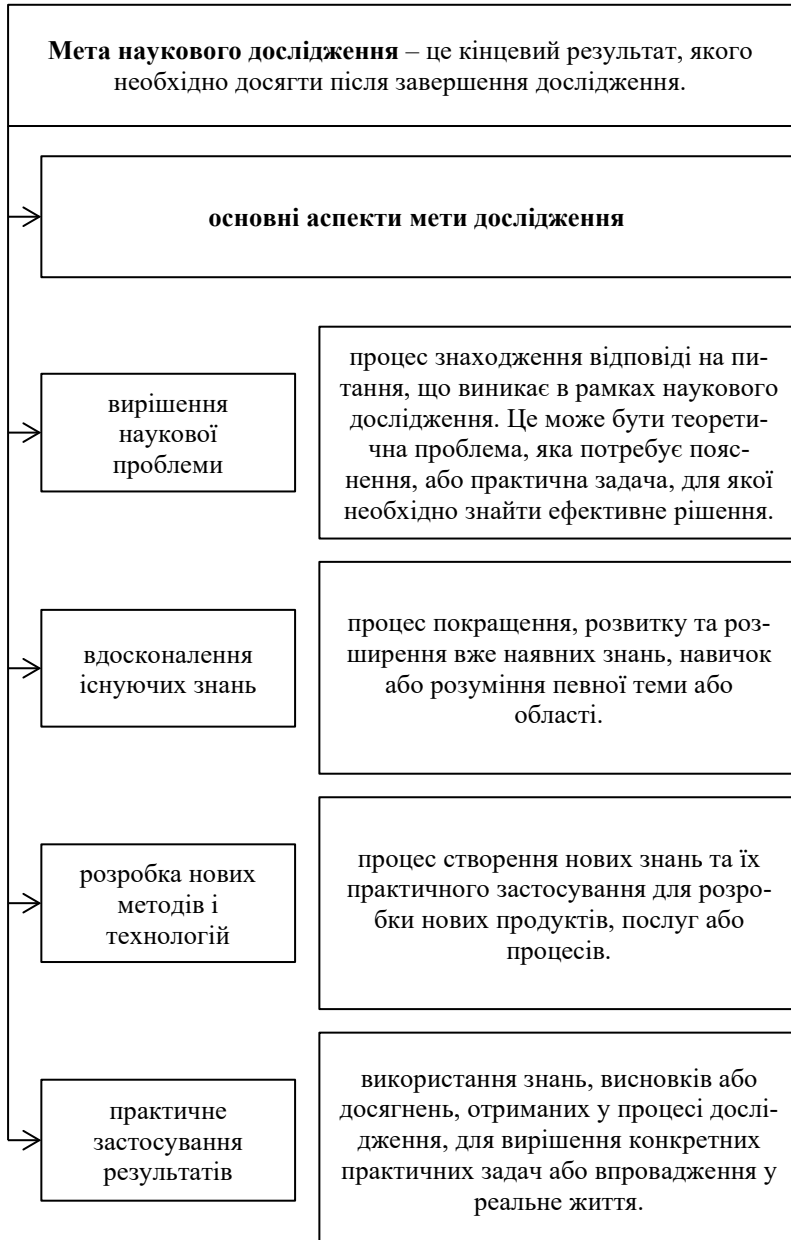
- 5.6. Що являє собою методологія в наукових дослідженнях?
- 5.7. Які існують основні засоби науково-технічного дослідження?
- 5.8. Як формується тема та мета наукового дослідження?
- 5.9. Як формуються задачі наукового дослідження?
- 5.10. Що таке методологія теоретичних досліджень?
- 5.11. Що таке методологія експериментальних досліджень?
- 5.12. Охарактеризуйте методику проведення наукових досліджень у землеустрої.
- 5.13. Як впливають результати наукових досліджень на різні галузі людської діяльності?

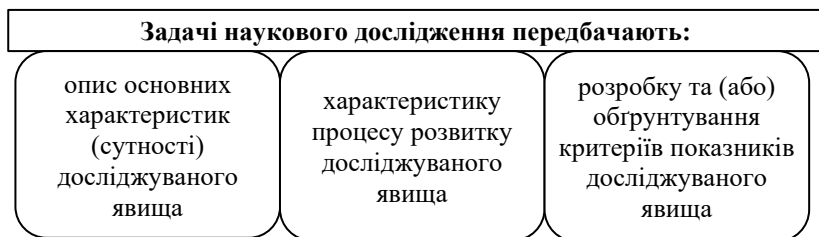
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ			
вчення про науковий метод пізнання, а також сукупність методів, що застосовуються у будь-якій науці		спосіб дослідження явищ, підхід до досліджуваних явищ, планомірний шлях наукового пізнання і встановлення істини	
Рівні методології наукових досліджень			
філософський	загальнонаукова методологія	конкретно-наукова методологія	технологічна методологія
включає в себе загальні принципи пізнання і категоріальний лад науки в цілому	включає теоретичні концепції, що застосовуються до більшості наукових дисциплін	сукупність методів, принципів дослідження і процедур	набір процедур, що забезпечують отримання достовірного емпіричного матеріалу і його первинну обробку

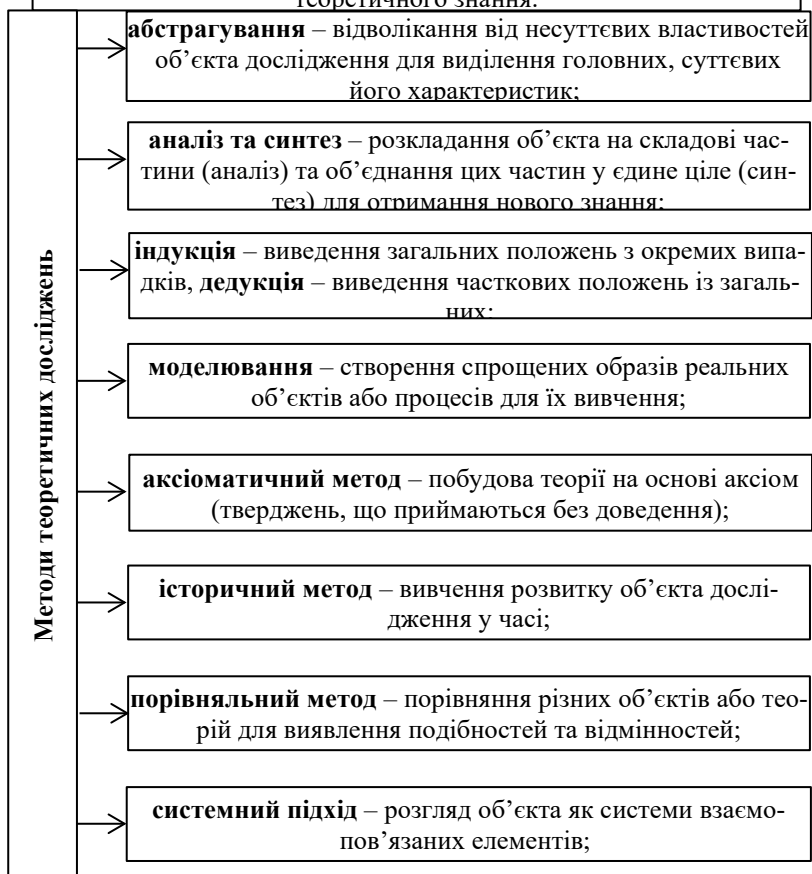
Тема наукового дослідження – наукове завдання, що охоплює певну частину наукового дослідження.

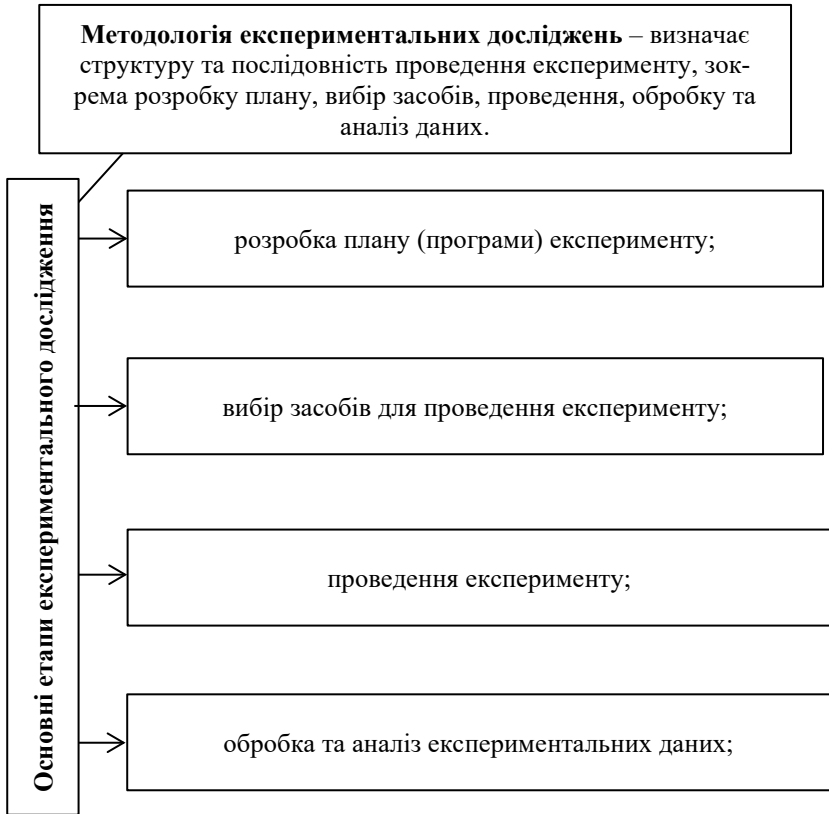

Методологія теоретичних досліджень – сукупність методів та підходів, що використовуються для отримання, обробки та аналізу теоретичного знання.

Практичні завдання:

1. У табличній формі опишіть найбільш відомі вам методи теоретичних досліджень, надавши їх характеристику. Наведіть власні приклади щодо кожного методу.
2. Опишіть етапи, що передбачають підбір теми наукового дослідження.
3. Оберіть галузь, в якій ви плануєте проводити наукове дослідження. Опишіть ваші послідовні кроки при цьому.
4. Які найбільш відомі вам особливості здійснення методології наукових досліджень?
5. Підберіть види наукових експериментів за обраною вами темою наукового дослідження.

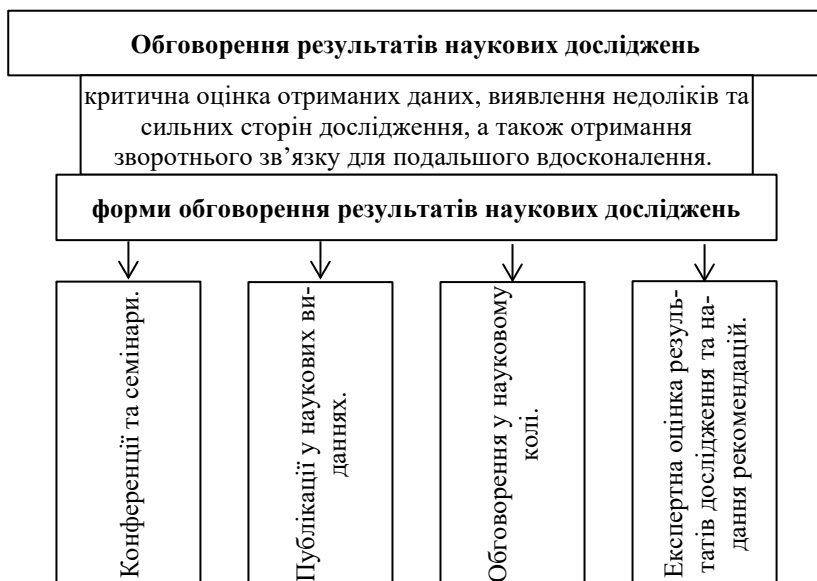
Тема 6. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 6.1. Правила оформлення наукових робіт.
- 6.2. Загальні вимоги до оформлення наукових робіт.
- 6.3. Загальні правила цитування джерел в наукових роботах.
- 6.4. Оформлення списку використаних джерел.

Групове заняття:

- 6.1. Охарактеризуйте технологію обговорення результатів наукових досліджень.
- 6.2. Опишіть правила оформлення наукових робіт.
- 6.3. Які загальні вимоги до оформлення наукових робіт?
- 6.4. Як правильно оформлювати додатки?
- 6.5. Як правильно складати анотацію до наукової роботи?
- 6.6. Що таке цитування у науковому тексті?
- 6.7. Як здійснюється рецензування науково-дослідних робіт?
- 6.8. Які ви знаєте індивідуальні форми поза аудиторної діяльності?
- 6.9. Обґрунтуйте важливість студентських гуртків.

ЕТАПИ НАПИСАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ

вибір теми та визначення мети дослідження

розробка плану роботи

збір та аналіз необхідної інформації

написання тексту роботи

оформлення роботи відповідно до вимог

перевірка роботи на унікальність та наявність помилок

захист роботи

структура науково-дослідної роботи

1) титульний
аркуш

4) перелік
умовних
скорочень

7) основна
частина

2) список ви-
конавців

5) зміст

8) висновок

3) реферат

6) вступ

9) список ви-
користаних
джерел

Основні ключові елементи щодо написання додатків	
1	зв'язок із головним текстом
2	об'єктивність і доступність
3	доповнення головного тексту
4	відповідність формату
5	графіка та таблиці
6	математичні розрахунки
7	відсортування інформації
8	додержання вимог
9	перегляд і редагування
1	підкреслення важливості

Анотація – коротка характеристика, що містить перелік основних питань роботи та має скласти первинне враження про публікацію.	
Основні елементи анотації	основні мета дослідження
	актуальність роботи
	завдання наукового дослідження
	стисла характеристика змісту роботи
	отримані результати проведеної роботи
	висновки

Цитування у науковому тексті – це процес посилання на роботу іншого дослідника у власному дослідженні.	
Цитування слугує для:	→ підтвердження власних ідей та думок за допомогою думок та досліджень інших авторів;
	→ надання контексту для дослідження;
	→ демонстрації обізнаності автора з попередніми дослідженнями в цій галузі;
	→ уникнення плагіату;

Рецензування наукових робіт – це робота, в якій критично оцінюються основні положення і результати дослідження, що рецензується.	
Послідовність рецензування	обґрунтування необхідності (актуальності) теми дослідження
	оцінка ідейного та наукового змісту (основна частина рецензії), мови, стилю
	послідовність викладення результатів дослідження
	оцінка ілюстративного матеріалу, обсягу досліджень та рукопису
	загальні висновки та підсумкова оцінка дослідження

Позааудиторна робота – система взаємопов’язаної діяльності, яка доповнює навчальний процес у закладах освіти, сприяє розвитку особистості студентів, формує професійні навички та задовольняє їхні інтереси, здійснюється поза розкладом занять.

включає в себе:

роботу з обдарованими та проблемними студентами

проведення виховних заходів

розвиток професійних навичок

самореалізацію та неформальне спілкування

Практичні завдання:

1. Наведіть приклади некоректного цитування наукових текстів.
2. Схематично окресліть етапи написання обраної вами теми дослідження.
3. Які студентські гуртки існують у вас на кафедрі? Опишіть принцип їх роботи та методику проведення занять гуртка.
4. Наведіть приклади основних наукових пошукових систем, що використовуються для визначення індексу цитованості наукової роботи (статті).
5. Опишіть один з видів позааудиторної роботи студентів, в якому ви брали участь.

Тема 7. ОСОБЛИВОСТІ НАПИСАННЯ АНАЛІТИЧНИХ РОБІТ, ВИКОНАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ ТА ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

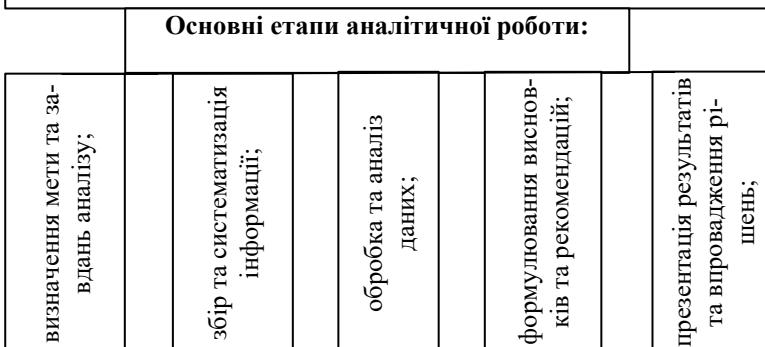
Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 7.1. Сутність аналітичних робіт та презентацій.
- 7.2. Функції, що виконують семінарські заняття.
- 7.3. Класифікація семінарських занять.
- 7.4. Структура семінару.
- 7.5. Варіанти проведення семінарського заняття.

Групове заняття:

- 7.1. Розкрийте методику та особливості написання аналітичних робіт.
- 7.2. Охарактеризуйте методику підготовки мультимедійних презентацій.
- 7.3. Які функції виконують семінарські заняття?
- 7.4. Як класифікуються семінарські заняття?
- 7.5. Охарактеризуйте структуру семінару.
- 7.6. Які існують варіанти проведення семінарського заняття?
- 7.7. Розкрийте функції семінарських занять.
- 7.8. Обґрунтуйте методичну концепцію організації і проведення семінарських занять.
- 7.9. Яка буває структура семінарського заняття?
- 7.10. Які існують варіанти проведення семінарського заняття?
- 7.11. Розкрийте критерії оцінювання якості семінарського заняття.

Аналітична робота – складова частина творчої діяльності людини, яка призначена для оцінки інформації та підготовки прийняття рішень.

функції семінарських занять						
закріплення отриманих знань	розширення та поглиблення знань	розвиток умінь самостійної роботи	стимулювання інтелектуальної діяльності			
	види семінарських занять					
семінар-бесіда	семінар-повідомлення	семінар-обговорення	семінар-розв'язування задач	семінар-дискусія	семінар-«мозковий шторм»	семінар-конференція

Особливості семінарів

активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд;

викладач надає студентам можливість вільно висловлюватися під час розгляду питань, що винесені на обговорення;

навчальна мета семінару вимагає, щоб студенти були добре підготовлені до заняття;

якщо студенти не підготовлені до заняття, то семінарське заняття перетворюється у фронтальну бесіду;

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

цілеспрямованість

занотовування
матеріалу на занятті

планування

зауваження викладача

організація семінару

управління групою

стосунки
«викладач-студенти»

Практичні завдання:

1. Виконайте аналітичну роботу на тему «Особливості підготовки до групових занять з дисципліни «Науково-дослідна робота та основи академічної доброчесності в геодезії та землеустрої».
2. Створіть мультимедійну презентацію на тему «Основні підходи до науково-дослідної роботи у сфері геодезії та землеустрою».
3. Надайте характеристику основних принципів проведення семінарського (групового) заняття.
4. Вкажіть основні етапи проведення семінарських (групових) занять.
5. Перелічіть та охарактеризуйте види семінарських (групових) занять.

Тема 8. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ХАРАКТЕРУ В ПЕРІОД НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ, А ТАКОЖ ВИРОБНИЧОЇ ТА ПЕРЕДКВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ПРАКТИК

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 8.1. Особливості навчальної практики І.
- 8.2. Особливості навчальної практики ІІ.
- 8.3. Особливості виробничої практики.
- 8.4. Особливості передкваліфікаційної практики.

Групове заняття:

- 8.1. Розкрийте особливості проведення навчальної практики І.
- 8.2. Охарактеризуйте зміст робіт, що притаманні навчальній практиці І.
- 8.3. Охарактеризуйте особливості перевірки приладів, що використовуються під час навчальної практики І.
- 8.4. Як здійснюється створення змінної основи під час навчальної практики І?
- 8.5. Як проводяться топографічні зйомки та складається топографічний план під час навчальної практики І?
- 8.6. Охарактеризуйте особливості проведення навчальної практики ІІ.
- 8.7. Охарактеризуйте зміст робіт, що притаманні навчальній практиці ІІ.
- 8.8. Полігонометрія та нівелювання ІІІ класу під час навчальної практики ІІ.
- 8.9. Як проводиться топографічне знімання території під час навчальної практики ІІ?
- 8.10. Охарактеризуйте особливості проведення виробничої практики, охарактеризуйте зміст робіт, що їй притаманні.
- 8.11. Бази виробничої практики для студентів спеціальності G 18 «Геодезія та землеустрій».
- 8.12. Розкрийте особливості організації землевпорядних робіт та оформлення документів під час виробничої практики.
- 8.13. Охарактеризуйте особливості проведення передкваліфікаційної практики, охарактеризуйте зміст робіт, що їй притаманні.
- 8.14. Як здійснюється ознайомлення з практичним застосуванням законодавства в галузі земельних відносин, кадастрового обліку, землеустрою, землевпорядного проектування, землекористування та охорони земель під час передкваліфікаційної практики?

8.15. Опишіть особливості організації роботи базового підрозділу (виробничого майданчика), до якого частіше зараховуються здобувачі під час кваліфікаційної практики.

8.16. Охарактеризуйте особливості ознайомлення з автоматизованими системами для роботи із землепорядною документацією та її зберіганням під час передкваліфікаційної практики.

8.17. Опишіть процедуру та порядок виконання робіт, що передбачені передкваліфікаційною практикою.

Навчальна практика I	
перевірка приладів	інструктаж з техніки безпеки, розподіл по бригадах, отримання та огляд приладів, перевірки теодоліту, вимірювання горизонтальних та вертикальних кутів, перевірки нівеліру та рейок, вимірювання перевищень, підготовка приладів для вимірювання довжин
створення знімальної основи	рекогностування, закріплення точок теодолітного ходу, складання кроків, вимірювання горизонтальних та вертикальних кутів. Вимірювання довжин сторін теодолітного ходу, складання схеми, врівноваження теодолітного ходу, визначення координат точок геодезичними засічками, складання каталогу координат. Прокладання ходу технічного нівелювання по точках планової знімальної основи. Складання схеми. Врівноваження нівелірного ходу. Складання каталогу висот точок
топографічні зйомки	виконання тахеометричної зйомки та обчислень, виконання теодолітної зйомки різними методами
складання топографічного плану	складання топографічного плану за результатами робіт, оформлення плану згідно з вимогами інструкції, складання та оформлення звіту

Навчальна практика II
1. Тренувальні вимірювання.
2. Полігонометрія 4 класу. Прокладання ходу. Вимірювання кутів.
3. Полігонометрія 4 класу. Вимірювання віддалей.
4. Нівелювання III класу.
5. Топографічне знімання території в масштабі 1:500
6. Зрівноваження мережі полігонометричного ходу
7. Зрівноваження мережі нівелірних ходів
8. Перев'язувальні роботи в полігонометрії

Виробнича практика	
титульний лист	
зміст	
Вступ	теоретичне узагальнення у сфері геодезії та землеустрою, мета та задачі практики, стисла характеристика бази практики та загальна оцінка отриманих компетентностей (знань, вмінь, навичок).
Аналітична записка – формується відповідно до завдання виробничої практики.	
Розділ 1 – загальна характеристика підприємства (господарства) – назва, коротка історія розвитку підприємства (господарства), організаційна структура, матеріально-технічні та кадрові ресурси підприємства, особливості діяльності підприємства.	
Розділ 2 – відображає результати роботи студента щодо виконання індивідуального завдання, наданого керівником практики згідно з планом виробничої практики та напрямком, який обрав студент.	
Висновки – відображають основні результати, отримані студентом під час проходження виробничої практики.	
Додатки – містять топографо-геодезичну, картографічну та земельно-порядну документацію, відповідні таблиці та ін.	

Передкваліфікаційна практика	
Титульний аркуш	
Зміст	
Вступ	
Загальна частина	структура організації, в якій проходитиме практика; організація виробництва; розподіл посадових обов'язків, посадові інструкції; виробничі дослідження, їх напрям, задачі та організація; вид та технологія роботи, методики контролю якості робіт; документація, згідно з якою ведуться роботи.
Індивідуальне завдання	комплексне вивчення та аналіз вихідних характеристик об'єкту дослідження (аналіз господарських умов, аналіз природно-ресурсного потенціалу); методологія виконання польових та камеральних робіт для виготовлення документації із землеустрою; проєктне рішення щодо впровадження процесу землевпорядної діяльності, комплекс топографо-геодезичних робіт, просторове планування земельної ділянки, план меж зон обмежень земельної ділянки, процедури перенесення меж земельної ділянки в натуру (на місцевість).
Висновки та пропозиції	
Список використаних джерел	
Додатки	

Практичні завдання:

1. Які види практик передбачені навчальним планом у вашому закладі вищої освіти під час підготовки фахівців з геодезії та землеустрою?
2. Які особливості практичної підготовки майбутніх фахівців з геодезії та землеустрою?
3. Опишіть особливості командного підходів під час навчальної практики I та II.
4. Які види робіт проводяться під час виробничої практики?
5. Чи можливий такий варіант, що студент залишається працювати після закінчення навчання там, де проходив передкваліфікаційну практику?

Тема 9. ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВИГЛЯДІ НАУКОВИХ РОБІТ

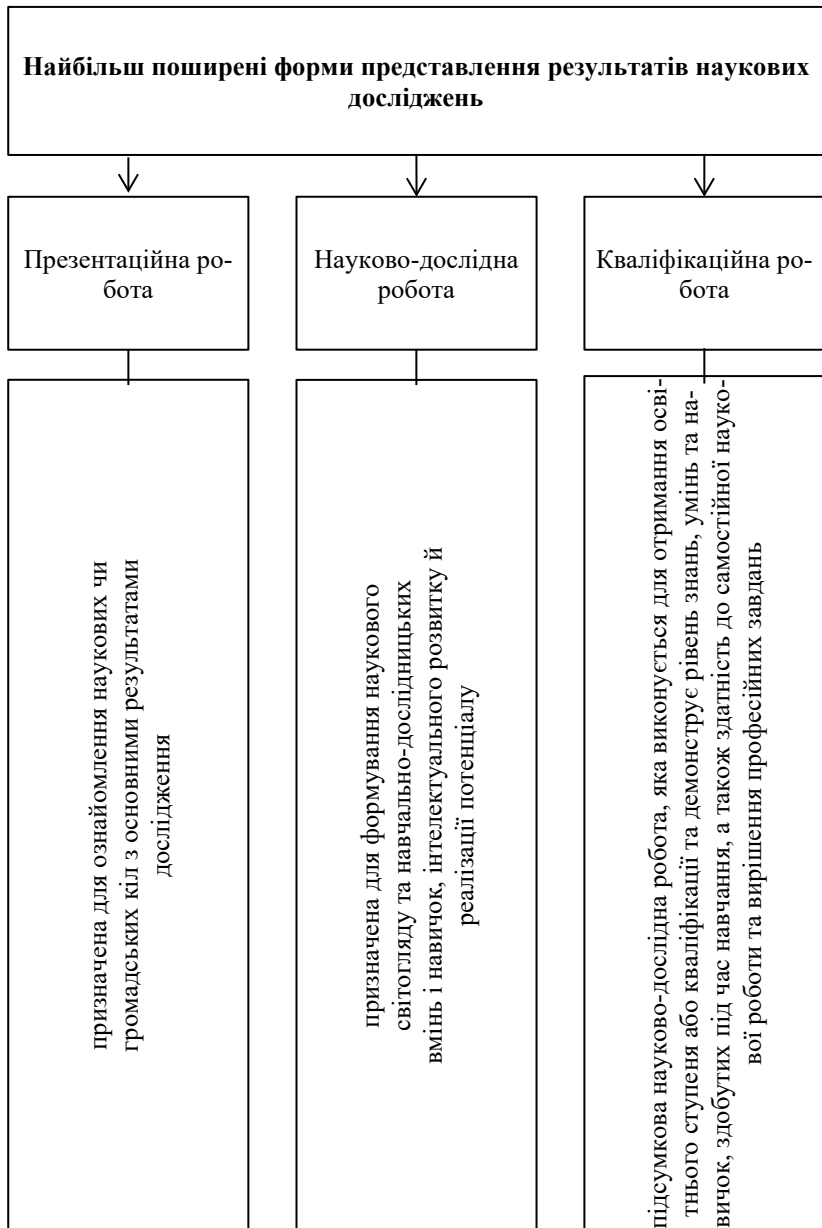
Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 9.1. Форми узагальнення результатів наукових досліджень.
- 9.2. Оформлення результатів наукової роботи.
- 9.3. Особливості проведення наукових досліджень.
- 9.4. Мова та стиль наукової роботи.
- 9.5. Складання та оформлення звітів з НДДКР.

Групове заняття:

- 9.1. Які існують форми узагальнення результатів наукових досліджень?
- 9.2. Як оформлюються результати наукової роботи?
- 9.3. Які особливості написання наукових досліджень?
- 9.4. Охарактеризуйте основні вимоги до написання основної частини наукової роботи.
- 9.5. Охарактеризуйте основні вимоги до написання проєктної частини наукової роботи.
- 9.6. Що таке мова та стиль наукової роботи?
- 9.7. Як складаються та оформлюються звіти з НДР?

Форми узагальнення результатів наукових досліджень:
наукові статті – містять опис проведеного дослідження, його результатів, висновків та обговорення;
тези – короткі виклади основних положень наукової роботи, представлені на наукових конференціях, симпозіумах, семінарах;
усні доповіді – публічні виступи на наукових заходах, де автор представляє результати свого дослідження;
стендові (постерні) доповіді – візуальне представлення результатів дослідження на спеціально обладнаних стендах;
монографії – ґрунтовні наукові праці, присвячені певному вузькому колу питань, де детально висвітлюються результати дослідження;
наукові звіти – документи, що містять опис результатів науково-дослідної роботи, проведені у певному науковому закладі;
дисертації – наукові роботи, що подаються на здобуття наукового ступеня, та автореферати дисертацій (короткий виклад основних положень дисертації);
препринти – попередні версії наукових статей, які розповсюджуються серед науковців до офіційної публікації;
курсіві та кваліфікаційні роботи – наукові роботи, що виконуються студентами у рамках навчального процесу.

ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

➤ **Чітка структура** – робота повинна бути поділена на вступ, основну частину (розділи та підрозділи), висновки та список використаних джерел.

➤ **Науковий стиль** – використання нейтральної лексики, логічних зв'язків між реченнями та абзацами, уникнення емоційного забарвлення тексту.

➤ **Обґрунтованість висновків** – висновки повинні логічно випливати з проведеного дослідження та містити наукову новизну, а не просто переказувати загальновідомі факти.

➤ **Наукова новизна** – робота повинна містити оригінальні результати, які раніше не були відомі у науковому середовищі, або новий погляд на проблеми, які вже існують.

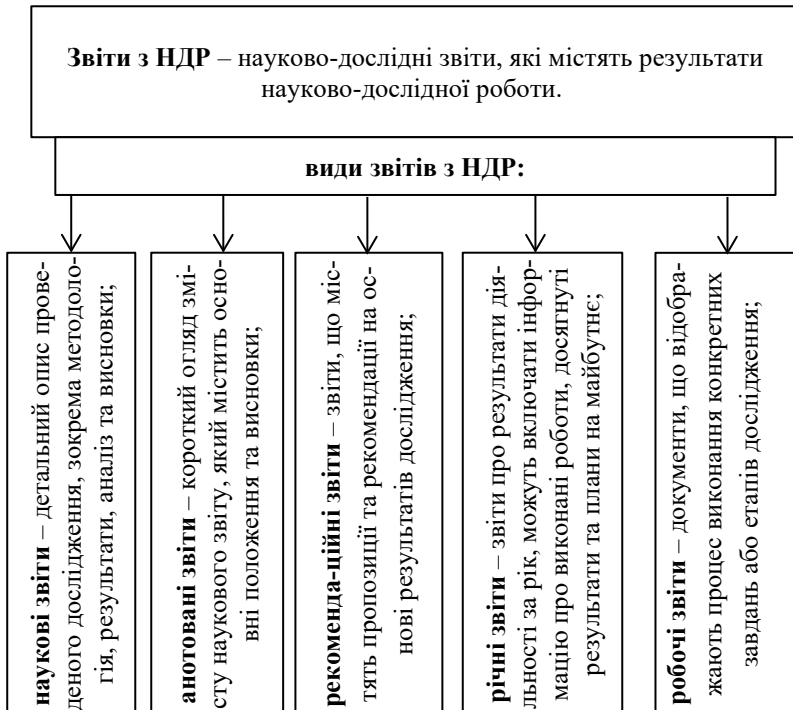
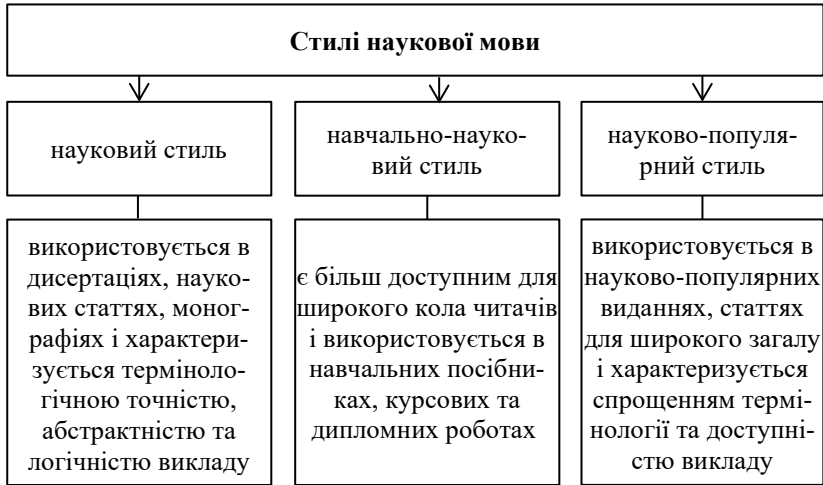
➤ **Академічна доброчесність** – необхідно правильно цитувати використані джерела та уникати плагіату.

➤ **Відповідність вимогам оформлення** – робота має бути оформлена згідно з встановленими вимогами щодо полів, шрифту, нумерації сторінок, списку використаних джерел тощо.

➤ **Зміст дослідження** – зміст дослідження повинен відповідати заявленій темі та меті роботи.

➤ **Використання наукових методів** – застосування наукових методів, що забезпечують об'єктивність та можливість верифікації отриманих результатів.

➤ **Можливість перевірки результатів** – наукове дослідження повинно бути побудоване таким чином, щоб інші дослідники могли перевірити отримані результати.

Практичні завдання:

1. З якими монографіями за вашою темою дослідження ви знайомі? Опишіть їх зміст.
2. Обґрунтуйте актуальність конкретного наукового дослідження на ваш вибір.
3. Опишіть структуру, за якою проводиться наукова робота.
4. Опишіть приклади впровадження результатів наукових досліджень у практику.
5. У чому полягають особливості написання основної та проєктної частини наукової роботи?

Тема 10. СПЕЦИФІКА НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ КУРСОВИХ РОБІТ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ G 18 «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 10.1. Вимоги до оформлення міждисциплінарних курсових робіт.
- 10.2. Особливості виконання міждисциплінарної курсової роботи із землевпорядних робіт.
- 10.3. Особливості виконання міждисциплінарної курсової роботи із геодезичних вишукувань.
- 10.4. Особливості виконання міждисциплінарної курсової роботи із землевпорядного проєктування.

Групове заняття:

- 10.1. Обґрунтуйте загальні положення щодо структури міждисциплінарних курсових робіт.
- 10.2. Як оформлюються титульний аркуш міждисциплінарної курсової роботи?
- 10.3. Чи потрібно в міждисциплінарній курсовій роботі наводити перелік умовних позначень, символів і термінів?
- 10.4. Обґрунтуйте актуальність досліджуваної проблеми, що вплинула на вибір теми дослідження.
- 10.5. У чому полягає об'єкт та предмет дослідження під час написання міждисциплінарних курсових робіт із землевпорядних робіт, із геодезичних вишукувань, із землевпорядного проєктування?
- 10.6. Охарактеризуйте основні вимоги до написання проєктної частини міждисциплінарних курсових робіт.

10.7. У чому полягає практичне значення міждисциплінарних курсових робіт?

10.8. Які основні вимоги щодо написання структурних елементів основної частини міждисциплінарних курсових робіт.

10.9. Які основні вимоги щодо викладу тексту міждисциплінарних курсових робіт?

10.10. Як оформлюються висновки до міждисциплінарних курсових робіт?

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА ІЗ ЗЕМЛЕВПО- РЯДНИХ РОБІТ

Мета – засвоєння професійно-теоретичних та практичних навичок у сфері землепорядного проєктування на засадах вивчення реального об'єкта, що дозволяє майбутніми фахівцям-землепорядникам оволодіти різними видами землепорядного проєктування, які здійснюються для розробки різного роду проєктів землеустрою.

курсова робота розкриває значення, зміст і порядок робіт з внутрішньогосподарського землеустрою при визначенні агро-екологічної придатності земель та організації території, забезпечивши техніко-економічне обґрунтування сільськогосподарського підприємства (господарства).

Вступ	відображає оцінку сучасного стану поставленої проблеми, обґрунтування необхідності виконання подібних робіт на виробництві.
Основна частина роботи	теоретична частина (огляд літератури), характеристика курсової роботи, проєктна частина (опис методики проєктування, техніко-економічне обґрунтування використання і охорони земель, проєктні рішення, аналіз проєктних рішень), техніко-економічна оцінка проєкту, матеріали погодження і затвердження проєкту.
Висновки	висновки за результатами виконаної роботи або окремих її етапів, пропозиції з їх застосування, включаючи впровадження, оцінку техніко-економічної ефективності проєкту.
Додатки	проміжні математичні докази, формули, розрахунки, таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації допоміжного характеру, зразки документів, актів тощо.
Графічні матеріали	картограма агроекологічної придатності земель, проєкт внутрішньогосподарського землеустрою, креслення перенесення елементів проєкту в натуру

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА З ГЕОДЕЗИЧНИХ ВИШИКУВАНЬ
Теоретична частина
1) Характеристика полігонометрії згущення.
2) Характеристика ходів полігонометрії, прокладених паралельно.
3) Можливі схеми побудови полігонометричних ходів і мереж та елементи ходу.
4) Умови проєктування полігонометричних ходів та мереж.
5) Підбір картографічного матеріалу для проєктування полігонометрії.
6) Характеристика району робіт.
7) Проєктування мережі полігонометрії 4 класу.
8) Визначення центра ваги окремого ходу графічним та аналітичним способами.
9) Визначення форми ходів.
10) Прямий розрахунок окремого ходу.
11) Розрахунок точності системи полігонометричних ходів з вузловими точками.
12) Зворотній розрахунок окремого ходу.
13) Типи центрів пунктів полігонометрії.
14) Схеми закріплення пунктів полігонометрії стінними знаками.
Графічна частина
включає схему запроєктованої полігонометричної мережі або окремого ходу згущення 4 класу на карті; копію запроєктованої мережі полігонометрії 4 класу; схеми ходів полігонометрії для визначення ступеня зігнутості ходу та центру ваги і зразок картки закладки геодезичного пункту.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО КУРСОВА РОБОТА ІЗ ЗЕМЛЕВПО- РЯДНОГО ПРОЄКТУВАННЯ	
Вступ	Оцінка сучасного стану поставленої проблеми, обґрунтування необхідності виконання подібних робіт на виробництві.
Основна частина роботи	Теоретична частина (огляд літератури), основні техніко-економічні показники (ТЕП) проєкту, характеристика проєкту, проєктна частина (опис методики проєктування, техніко-економічне обґрунтування використання і охорони земель, проєктні рішення, аналіз проєктних рішень), техніко-економічна оцінка проєкту, матеріали погодження і затвердження проєкту.
Висновки	Короткі висновки по результатам виконаної роботи або окремих її етапів, пропозиції з їх застосування, включаючи впровадження, оцінку техніко-економічної ефективності проєкту.
Додатки	Проміжні математичні докази, формули, розрахунки, таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації допоміжного характеру – зразки документів, актів.
Графічні матеріали	Картограма агроекологічної придатності земель, проєкт внутрішньогосподарського землеустрою, креслення перенесення елементів проєкту в натуру.

Практичні завдання:

1. Опишіть механізм виконання міждисциплінарної курсової роботи із землепорядних робіт.
2. Опишіть механізм виконання міждисциплінарної курсової роботи із геодезичних вишукувань.
3. Опишіть механізм виконання міждисциплінарної курсової роботи із землепорядного проектування.
4. У чому полягають особливості написання курсових робіт за спеціальністю G18 «Геодезія та землеустрій»?
5. Як правильно оформлювати міждисциплінарну курсову роботу?

Тема 11. НАУКОВІ СТАТТІ, ТЕЗИ ДОПОВІДІ

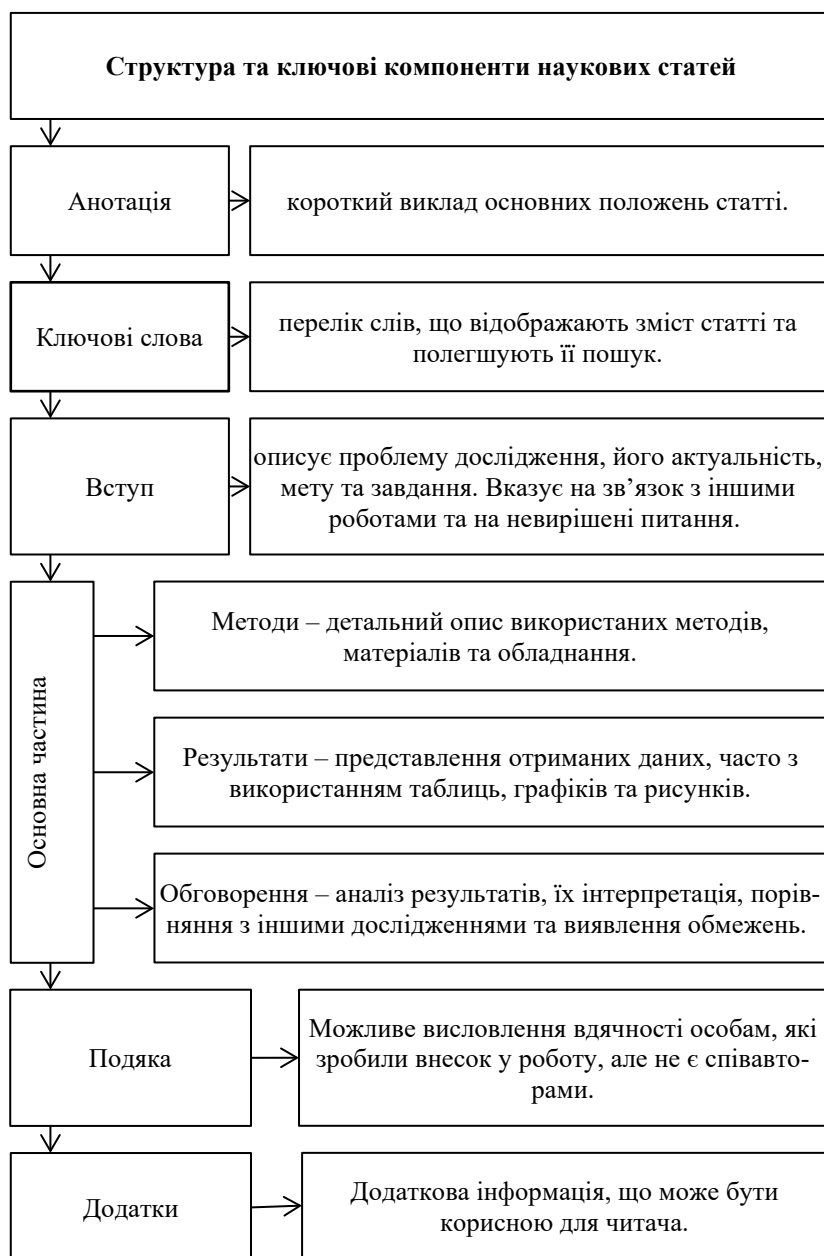
Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 11.1. Види наукових статей.
- 11.2. Структура наукових статей.
- 11.3. Специфіка написання наукових статей.
- 11.4. Тези доповіді: особливості їх написання.

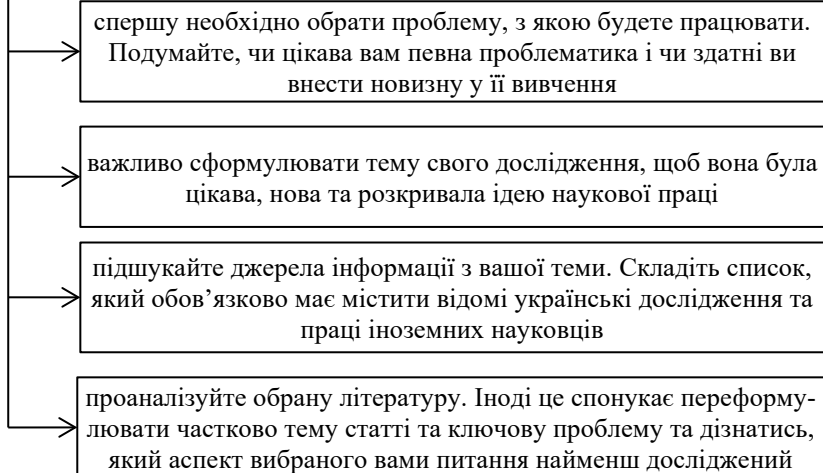
Групове заняття:

- 11.1. Які існують види наукових статей?
- 11.2. Опишіть структуру наукових статей.
- 11.3. Яких правил слід дотримуватися під час написання наукових статей?
- 11.4. У чому полягає специфіка написання наукових статей?
- 11.5. Що таке тези доповіді, які вимоги щодо їх написання?
- 11.6. Опишіть структуру та вимоги щодо оформлення тез.
- 11.7. Які особливості написання тез доповідей?
- 11.8. Що лягає в основу доповіді на семінарі?

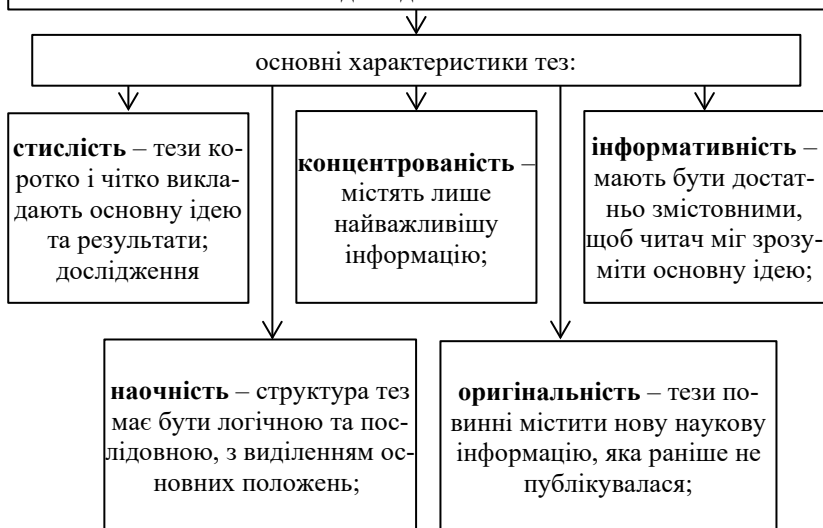

Певні кроки, які слід зробити, розпочавши роботу над статтею

Тези доповіді – стислий виклад основних положень наукової роботи, доповіді, статті, що містить ключові ідеї та результати дослідження.

Структура тез доповідей	
назва	→ коротко і чітко відображає головну тему дослідження
вступ (актуальність)	→ зазначається актуальність теми, проблема, що досліджується
мета	→ визначається мета дослідження
методи	→ коротко описуються методи, які використовувалися в дослідженні
результати	→ подаються основні результати дослідження
висновки	→ формулюються висновки, що випливають з результатів дослідження
перспективи	→ вказуються можливі перспективи подальших досліджень

Практичні завдання:

1. Опишіть методику написання наукової статті.
2. Покажіть у табличному вигляді види наукових статей та надайте їх характеристику.
3. Охарактеризуйте механізм підбору теми до наукової статті.
4. Розкрийте алгоритм написання тез доповідей.
5. Як написати тези доповіді на конференцію?

Тема 12. ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАУКОВИХ РОБІТ

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 12.1. Тема науково-дослідної роботи.
- 12.2. Актуальність проблеми та науковий апарат під час презентації наукових робіт.
- 12.3. Завдання та основні принципи, яких слід дотримуватись під час написання наукових робіт.
- 12.4. Висновки до наукової роботи.

Групове заняття:

- 12.1. Як правильно обрати тему науково-дослідної роботи?
- 12.2. Як оформлюються результати наукової роботи?
- 12.3. Які особливості написання наукових досліджень?
- 12.4. Що являє собою науковий апарат дослідження?
- 12.5. Охарактеризуйте основні вимоги до написання основної частини наукової роботи.
- 12.6. Охарактеризуйте основні вимоги до написання проєктної частини наукової роботи.
- 12.7. Які загальні правила оформлення наукової роботи?
- 12.8. Яких основних принципів слід дотримуватись під час написання наукових робіт?
- 12.9. Як здійснюється презентація наукової роботи?

Етап 1. Формулювання проблеми та вибір теми дослідження.

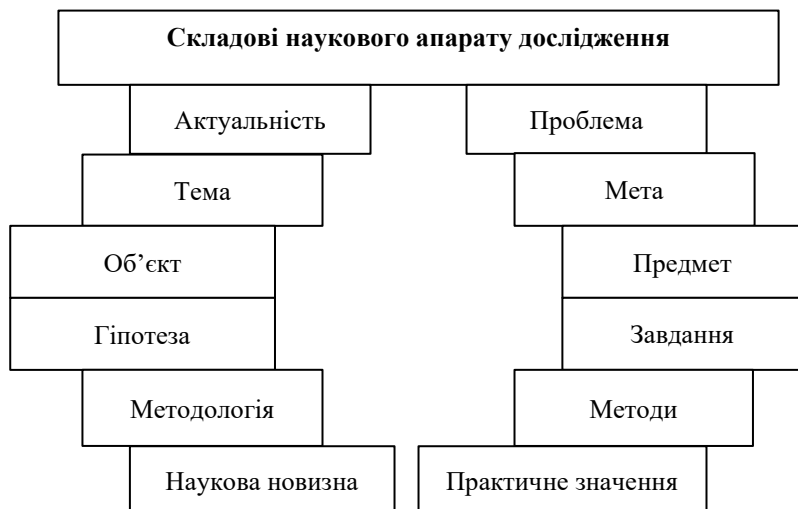
Етап 2. Визначення предмету, об'єкта, завдань та цілей дослідження.

Етап 3. Вибір методології та складання плану.

Етап 4. Збір джерел та літератури.

Етап 5. Виконання основної роботи.

Етап 6. Аналіз отриманих результатів та формулювання висновків

Наукова робота повинна відповідати таким основним чинникам:

мати новітній характер – краще обирати тему або зовсім нову, або недостатньо вивчену; новизна роботи характеризується;

тема дослідження повинна бути актуальною, тобто вказувати на певну проблему, яка впливає із потреб суспільства і вирішення якої може бути досягнуто на основі дослідження;

наукова робота повинна бути оригінальною – носити у собі риси, які не є характерними для ідей, які вже існують;

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте такі основні аспекти науково-дослідної роботи як розподіл обов'язків, комунікація та координація, використання групових навичок та знань, розвиток командної роботи під час презентації досліджень.
2. Охарактеризуйте основні принципи науково-дослідної роботи.
3. Що являє собою проектна частина наукової роботи і виконання яких дій вона передбачає?
4. Охарактеризуйте такі основні складові наукового апарату дослідження, як вибір та обґрунтування теми дослідження; формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження; вибір методів дослідження; розробка інструментарію; організація роботи в групі; аналіз результатів дослідження.
5. Як формуються висновки до наукової роботи?

Тема 13. СПЕЦИФІКА ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ У СФЕРІ ГЕОДЕЗІЇ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЇ

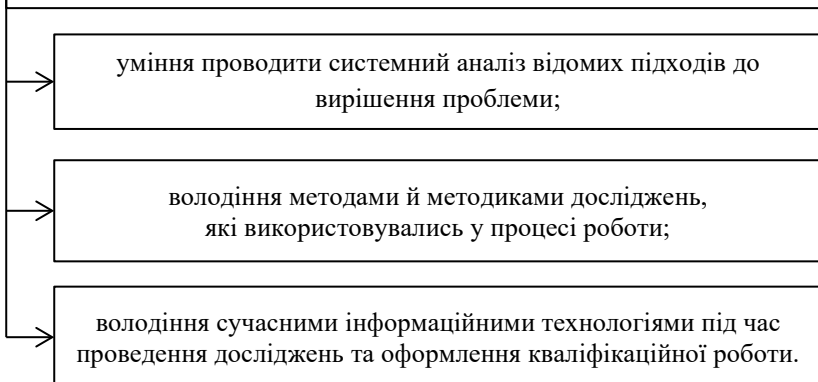
Питання, що розглядаються під час лекції:

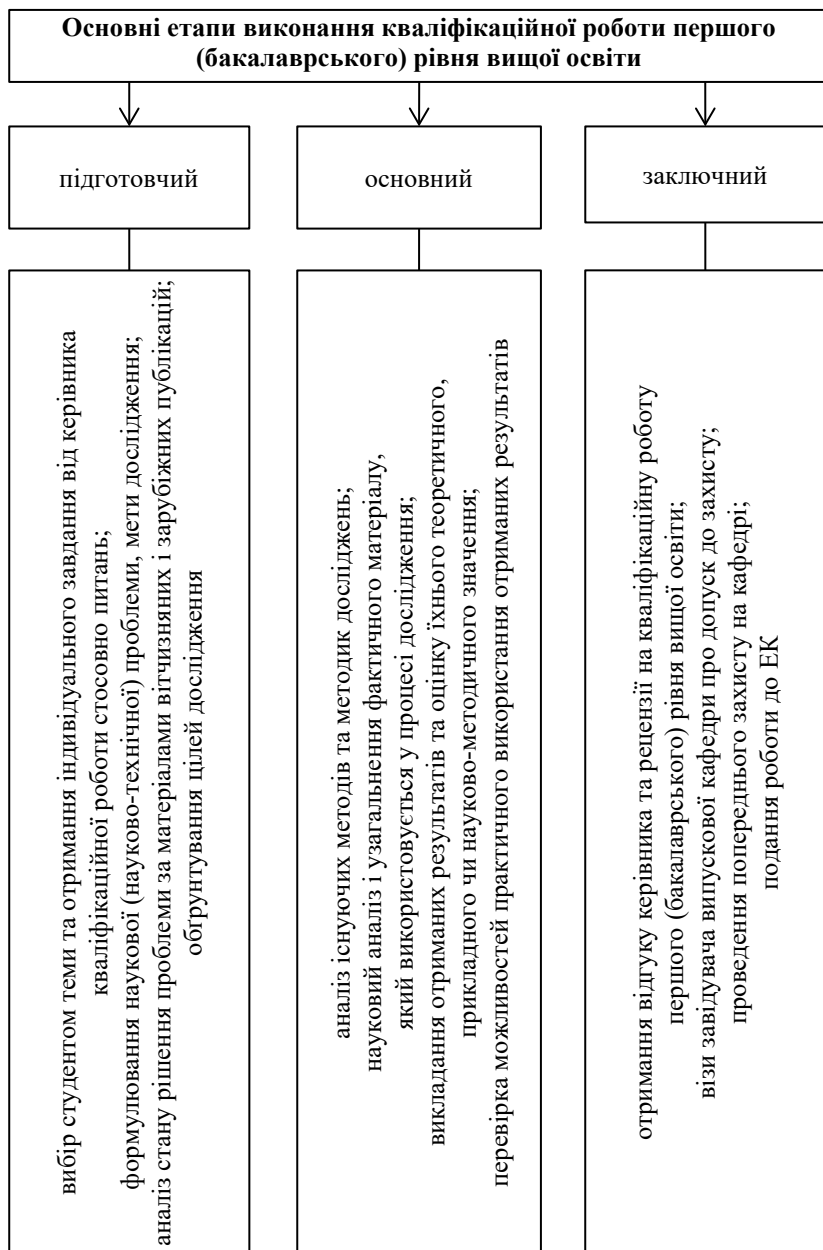
- 13.1. Специфіка написання кваліфікаційної роботи.
- 13.2. Вибір проблемних питань з теми дослідження.
- 13.3. Обґрунтування актуальності дослідження під час написання кваліфікаційних робіт.

Групове заняття:

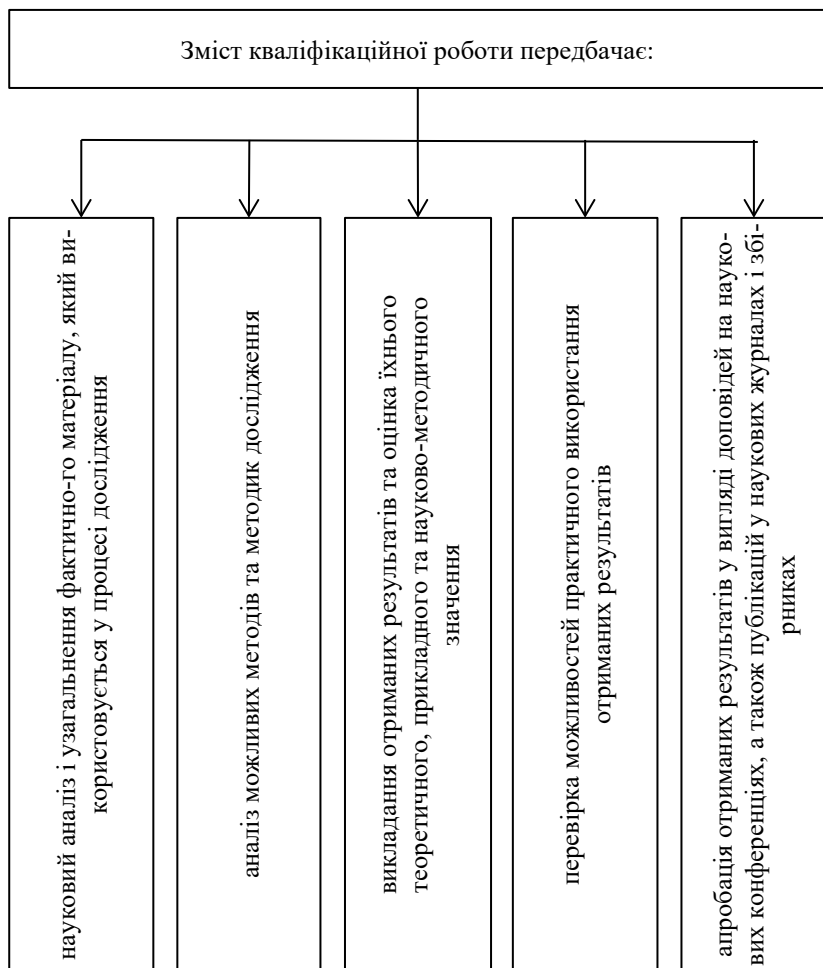
- 13.1. Яка специфіка написання кваліфікаційної роботи першого (бакалаврського) рівня вищої освіти?
- 13.2. Яка методика проведення дослідження під час написання кваліфікаційних робіт?
- 13.3. Які особливості написання кваліфікаційних робіт?
- 13.4. Вкажіть особливості складання плану кваліфікаційних робіт першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.
- 13.5. У чому полягає специфіка написання кваліфікаційної роботи першого (бакалаврського) рівня вищої освіти?
- 13.6. Опишіть порядок підготовки та захисту кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем.
- 13.7. Як потрібно обґрунтовувати актуальність проведення дослідження?

У процесі підготовки й захисту кваліфікаційної роботи першого (бакалаврського) рівня вищої освіти студент має продемонструвати:

Особливості написання кваліфікаційних робіт у сфері геодезії та землеустрою	
поєднання теорії та практики	→ роботи повинні демонструвати глибоке розуміння теоретичних основ геодезії та землеустрою, а також вміння застосовувати їх на практиці
польові дослідження	→ проведення власних вимірювань на місцевості, що включає використання геодезичних приладів та виконання обчислень
робота з картографічними матеріалами	→ аналіз та створення карт, планів, схем, використання ГІС (географічних інформаційних систем)
прийняття участі у розробці проєктів землеустрою	→ аналіз землевпорядної документації, розробка пропозицій щодо використання та охорони земель, вирішення земельних спорів
використання сучасних технологій	→ застосування програмного забезпечення для обробки даних, створення цифрових моделей місцевості, візуалізації результатів
врахування нормативних вимог	→ дотримання стандартів, норм і правил у сфері геодезії та землеустрою
аналіз та оцінка даних	→ вміння аналізувати результати вимірювань, проводити оцінку якості даних, робити висновки та обґрунтовувати рішення
оформлення роботи	→ структуроване представлення результатів у вигляді пояснювальної записки, додатків, креслень, карт

Практичні завдання:

1. Охарактеризуйте основні етапи вибору проблемних питань.
2. Які основні аспекти визначають специфіку написання кваліфікаційних робіт?
3. Як потрібно обирати проблемні питання для проведення дослідження?
4. Назвіть основні характеристики кваліфікаційних робіт.
5. Які етапи включає процедура захисту кваліфікаційних робіт?

Тема 14. ЗАХИСТ НАУКОВИХ РОБІТ

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 14.1. Виступ з доповіддю за темою дослідження.
- 14.2. Відповіді на поставлені запитання.
- 14.3. Активна кваліфікована участь у дискусії.

Групове заняття:

- 14.1. Як здійснюється підготовка здобувача до виступу?
- 14.2. Які додаткові матеріали можуть супроводжувати текст доповіді?
- 14.3. Як правильно надати відповідь на поставлене запитання?
- 14.4. Що таке дискусія? На вирішення яких основних ідей вона спрямована?
- 14.5. Які існують види дискусій?
- 14.6. Як здійснюється активна кваліфікована участь у дискусії?
- 14.7. Що таке індивідуальні завдання?
- 14.8. Що являє собою самостійна робота студентів?

Підготовка здобувача до виступу			
1) визначення теми та цілей	2) збір та обробка інформації	3) компонування структури виступу	4) написання тексту та підготовка візуальних матеріалів
5) репетиція	6) робота над технікою мовлення	7) зовнішній вигляд та поведінка	8) усвідомлення аудиторії

Поширені помилки під час написання доповіді:

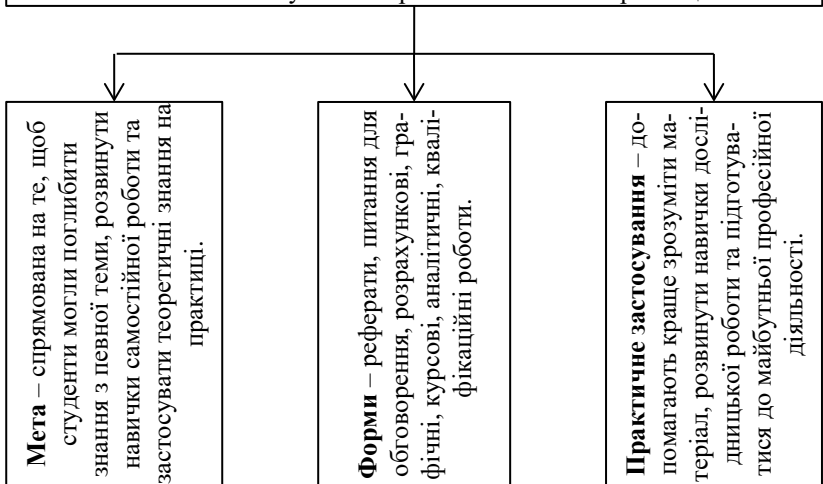

недбалість в оформленні; недотримання структури, послідовності елементів плану; порушення норм складання списку використаних джерел та літератури; невідповідність посилань списку використаних джерел та літератур; відсутність посилання на цитати; наявність статистичних даних, концепцій і схем без посилань на авторів; відсутність логіки викладу; використання даних, які застаріли (більш ніж через 5 років після публікації); надання інформації, понять, відомостей, не пов'язаних з темою; низька унікальність тексту; безапеляційна критика теорій і концепцій; різний тип та розмір шрифту в основному тексті доповіді; вільний, неформальний стиль викладу.

Дискусія – публічне обговорення, де різні точки зору зіштовхуються для пошуку істини або вирішення проблеми.	
основні аспекти дискусії:	
публічне обговорення	➤ передбачає обмін думками між кількома людьми, які висловлюють різні погляди на певну тему
мета	➤ з'ясувати істину, знайти правильне рішення або зрозуміти проблему з різних сторін
аргументація	➤ учасники дискусії обґрунтовують свої позиції, наводять докази та аргументи на підтримку своїх тверджень
зіткнення думок	➤ зіткнення різних точок зору, що дозволяє проаналізувати проблему з різних боків
формування переконань	➤ під час дискусії учасники можуть змінити свої погляди або уточнити власні переконання, аналізуючи аргументи інших
різні форми	➤ дискусії можуть бути формальними (наприклад, наукові конференції, дебати) або неформальними (наприклад, обговорення в колі друзів)

Види дискусій		
→	дебати	формалізована дискусія з чітким розподілом ролей (наприклад, промовець та опонент), регламентом та оцінюванням аргументів
→	круглий стіл	обговорення, в якому всі учасники мають рівне право на висловлення думки, часто використовується для обміну ідеями з певної теми
→	форум	обговорення, в якому всі учасники мають рівне право на висловлення думки, часто використовується для обміну ідеями з певної теми
→	панельна дискусія	обговорення, в якому група експертів висловлює різні точки зору на проблему, а потім відповіді на питання аудиторії, що часто використовується для обговорення складних питань, що потребують експертної думки
→	сократичний діалог	метод, в якому викладач ставить запитання, щоб спонукати учнів до самостійного пошуку істини
→	обговорення-дискусія	вільний обмін думками без жорсткої структури
→	дискусія з аудиторією	форма, коли група учасників обговорює тему, а потім відповідає на питання аудиторії

Індивідуальні завдання – навчальне завдання, яке видається студенту для самостійного виконання з метою поглиблення знань, розвитку навичок та застосування отриманих знань на практиці.

Самостійна робота студентів – форма організації навчального процесу, коли студент виконує заплановані завдання самостійно, під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Мета – самостійне опрацювання навчального матеріалу, виконання завдань, підготовка до контрольних заходів, а також розвиток самостійності, відповідальності та інших важливих якостей.

Види:		
опрацювання теоретичного матеріалу за допомогою підручників, посібників, конспектів лекцій	виконання практичних завдань, розв’язання задач, підготовка аналітичних робіт, есе, курсових робіт	підготовка до семінарів, контрольних заходів (робіт), екзаменів

Практичні завдання:

1. Які етапи включає процедура захисту наукових робіт?
2. Охарактеризуйте дискусію як метод групової роботи.
3. Які існують правила проведення дискусії?
4. Які основні переваги та характеристики індивідуальних завдань?
5. Яка система науково-методичних засобів використовується для забезпечення самостійної роботи студентів?

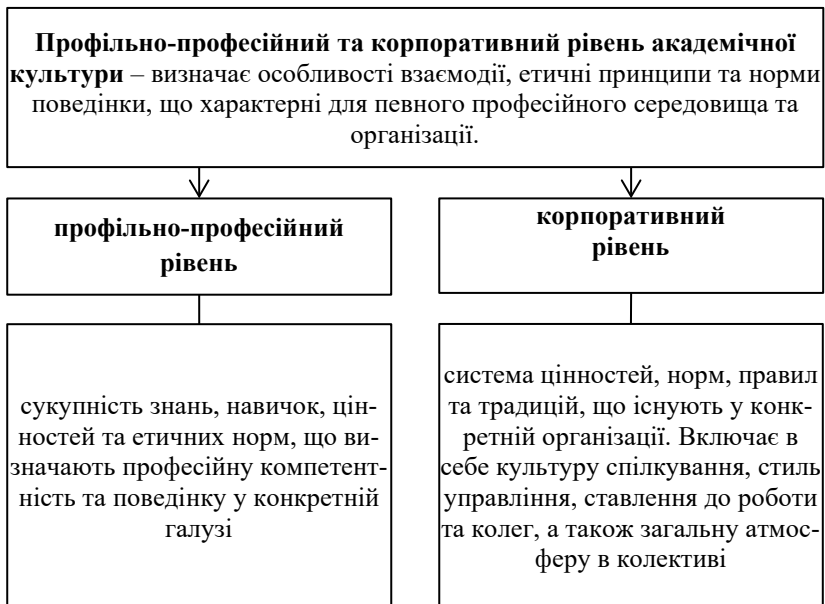
Тема 15. АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ТА ЕТИКА У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 15.1. Концептуальні основи академічної культури.
- 15.2. Мотивація як чинник формування академічної культури.
- 15.3. Академічна культура: поняття, визначення, рівні.
- 15.4. Етика у вищій школі.

Групове заняття:

- 15.1. Охарактеризуйте загальний (інституціональний) рівень академічної культури.
- 15.2. Охарактеризуйте профільно-професійний та корпоративний рівень академічної культури.
- 15.3. Розкрийте особливості професорсько-викладацької та студентської академічної культури.
- 15.4. У чому полягає мотивація вступу до ВНЗ ?
- 15.5. У чому полягає мотивація навчання у ВНЗ?
- 15.6. Які є суб'єкти академічної культури?
- 15.7. Охарактеризуйте складові економічної культури.
- 15.8. Розкрийте особливості етики у вищій школі.
- 15.9. Охарактеризуйте поняття: викладач у вищій школі як наставник.
- 15.10. Етика педагога та вченого.

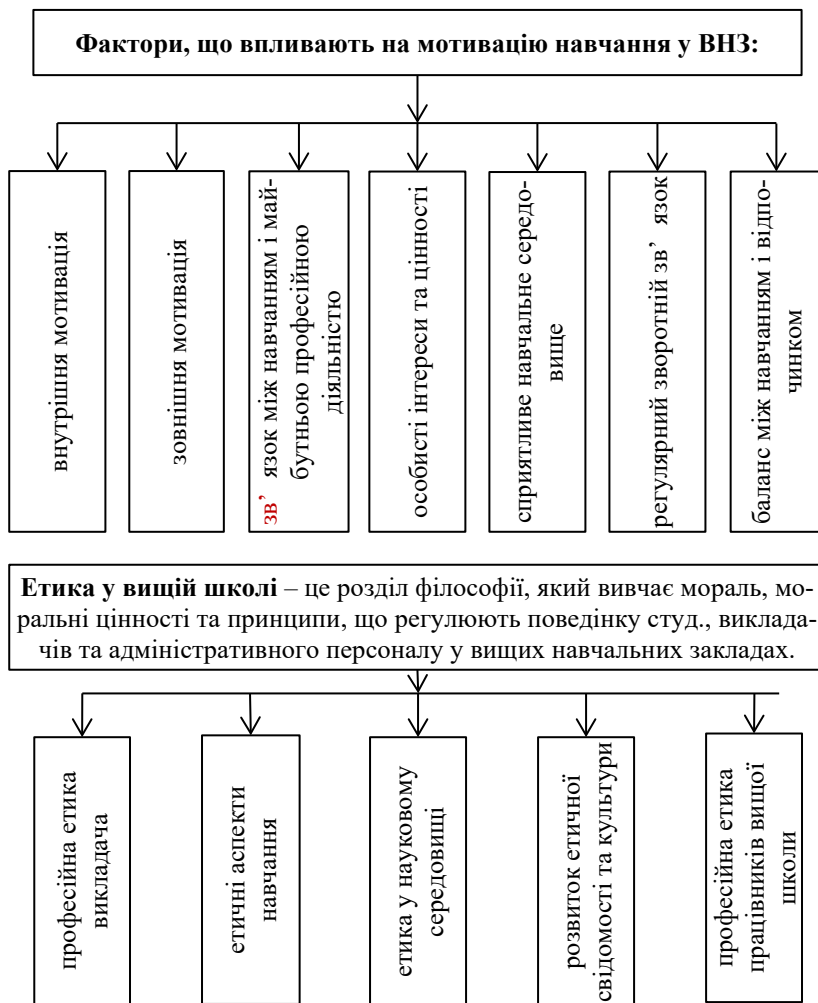

Студентська академічна культура – це сукупність норм, цінностей, знань, переконань, навичок та моделей поведінки, які формуються та засвоюються студентами в процесі навчання у вищому навчальному закладі.

Практичні завдання:

1. Як формується академічна культура у вищій школі?
2. Які існують принципи поведінки у науковому співтоваристві?
3. Охарактеризуйте у вигляді таблиці права та обов'язки науково-педагогічних працівників та студентів.
4. Які існують етичні принципи у вищій школі?
5. Що являє собою професійна етика у вищій школі?

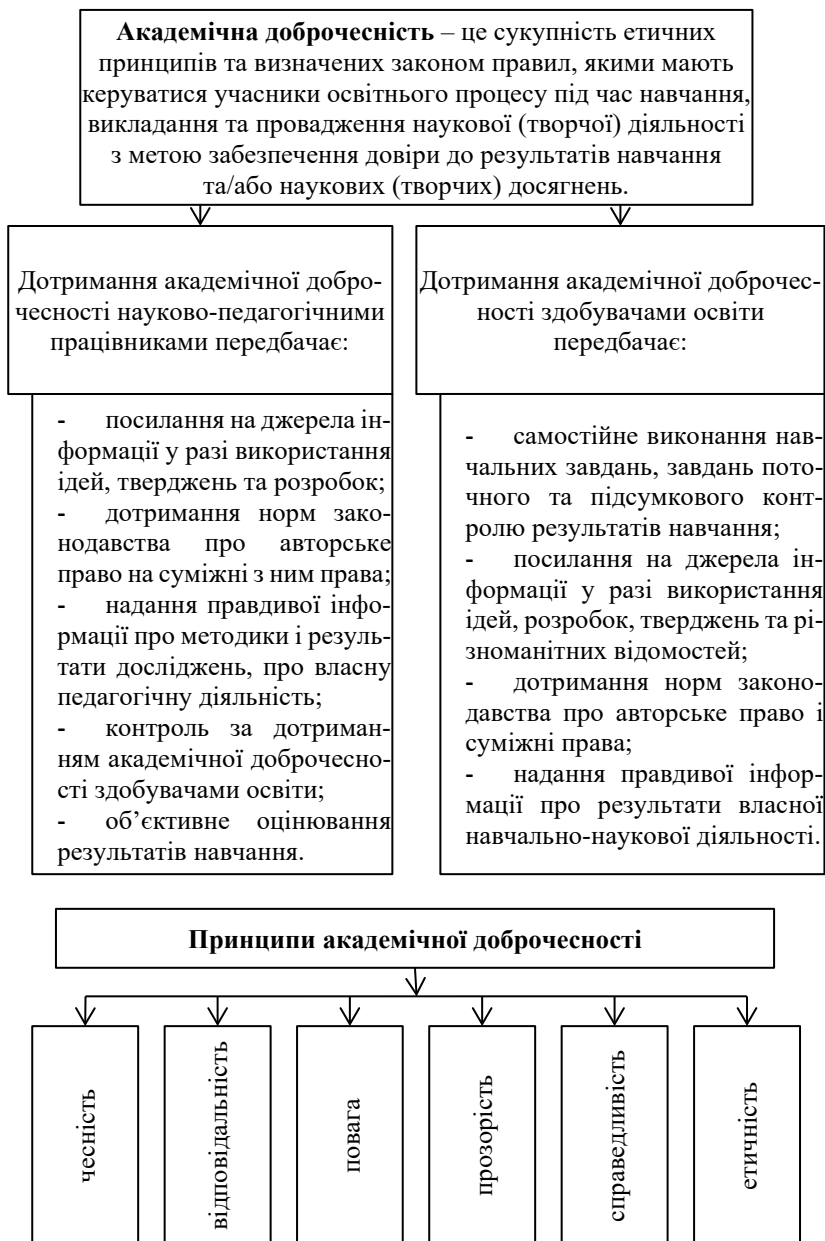
Тема 16. ОСНОВИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У НАУКОВІЙ ТА ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

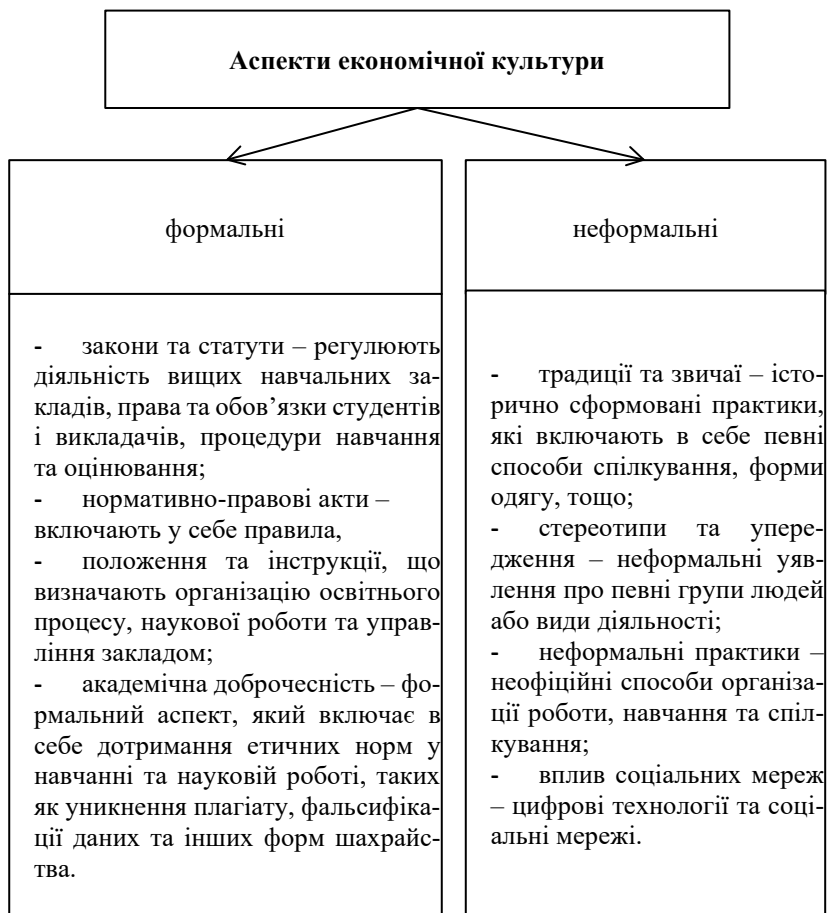
Питання, що розглядаються під час лекцій:

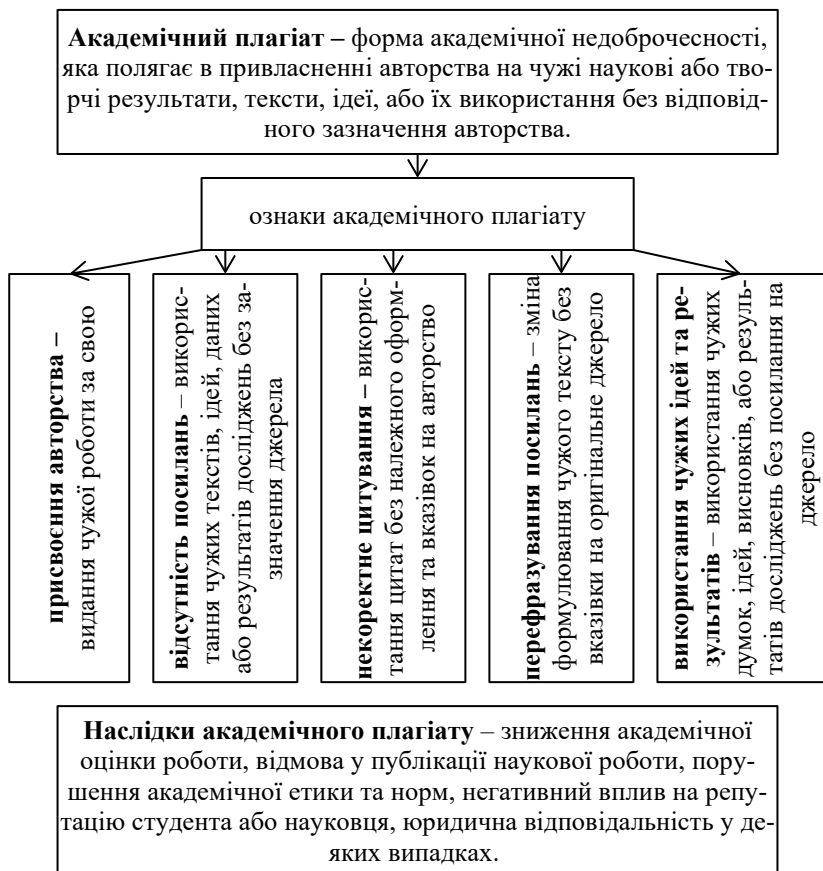
- 16.1. Поняття академічної доброчесності.
- 16.2. Фундаментальні цінності академічної доброчесності.
- 16.3. Законодавче поле академічної доброчесності у науковій та освітній діяльності.
- 16.4. Порушення академічної доброчесності.

Групове заняття:

- 16.1. Що являє собою академічна доброчесність?
- 16.2. Розкрийте основні принципи академічної доброчесності.
- 16.3. Охарактеризуйте формальний та неформальний аспекти академічної культури.
- 16.4. Фундаментальні цінності академічної доброчесності: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та мужність.
- 16.5. Охарактеризуйте особливості Закону України «Про освіту».
- 16.6. Охарактеризуйте особливості Закону України «Про вищу освіту».
- 16.7. Охарактеризуйте особливості Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».
- 16.8. Охарактеризуйте особливості Закону України «Про авторське право і суміжні права».
- 16.9. Академічний плагіат.
- 16.10. Самоплагіат.
- 16.11. Фабрикація.
- 16.12. Фальсифікація.
- 16.13. Списування.
- 16.14. Академічна відповідальність.

Практичні завдання:

1. Охарактеризуйте історичний аспект підходу до проблеми академічної доброчесності.
2. Розкрийте основні положення академічної доброчесності в умовах змішаного (очно-дистанційного) навчання.
3. Які причини та наслідки академічної нечесності?
4. У чому полягає значення академічної культури для освітнього процесу та розвитку суспільства? Результати оформіть у вигляді таблиці.
5. Що являється порушенням академічної доброчесності?

Тема 17. АВТОРСТВО ТА ПРАВО ВЛАСНОСТІ У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ СФЕРІ

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 17.1. Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності.
- 17.2. Експертиза у сфері інтелектуальної власності.
- 17.3. Економічні дослідження у сфері інтелектуальної власності.
- 17.4. Дослідження об'єктів авторського права.

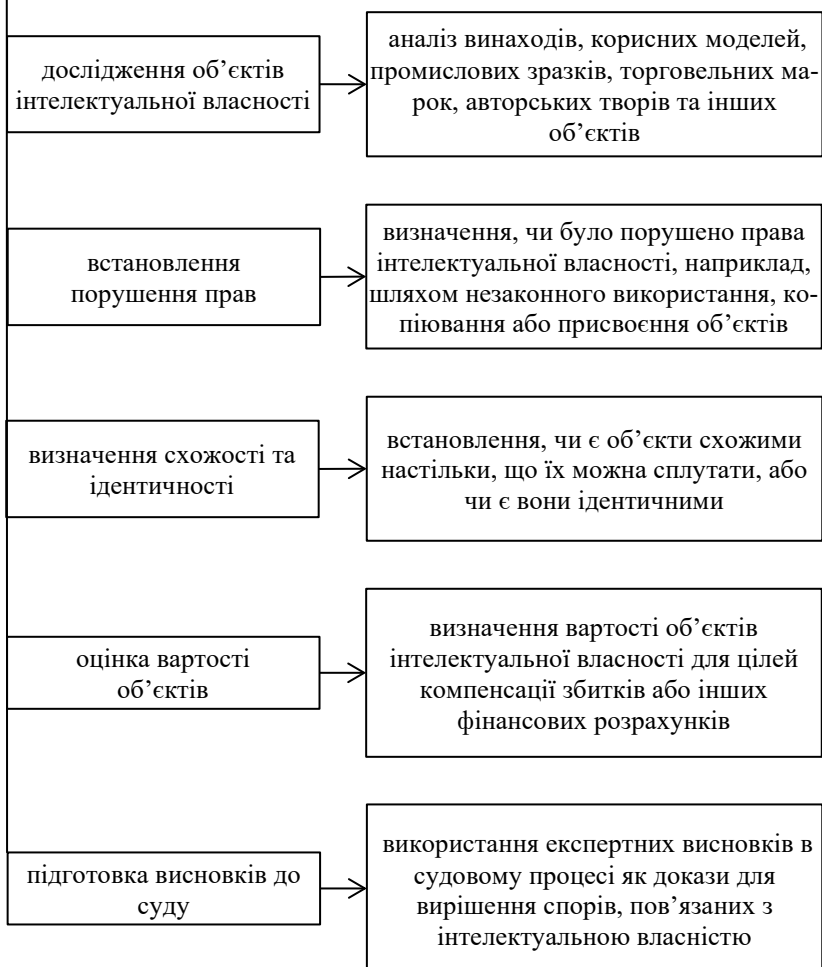
Групове заняття:

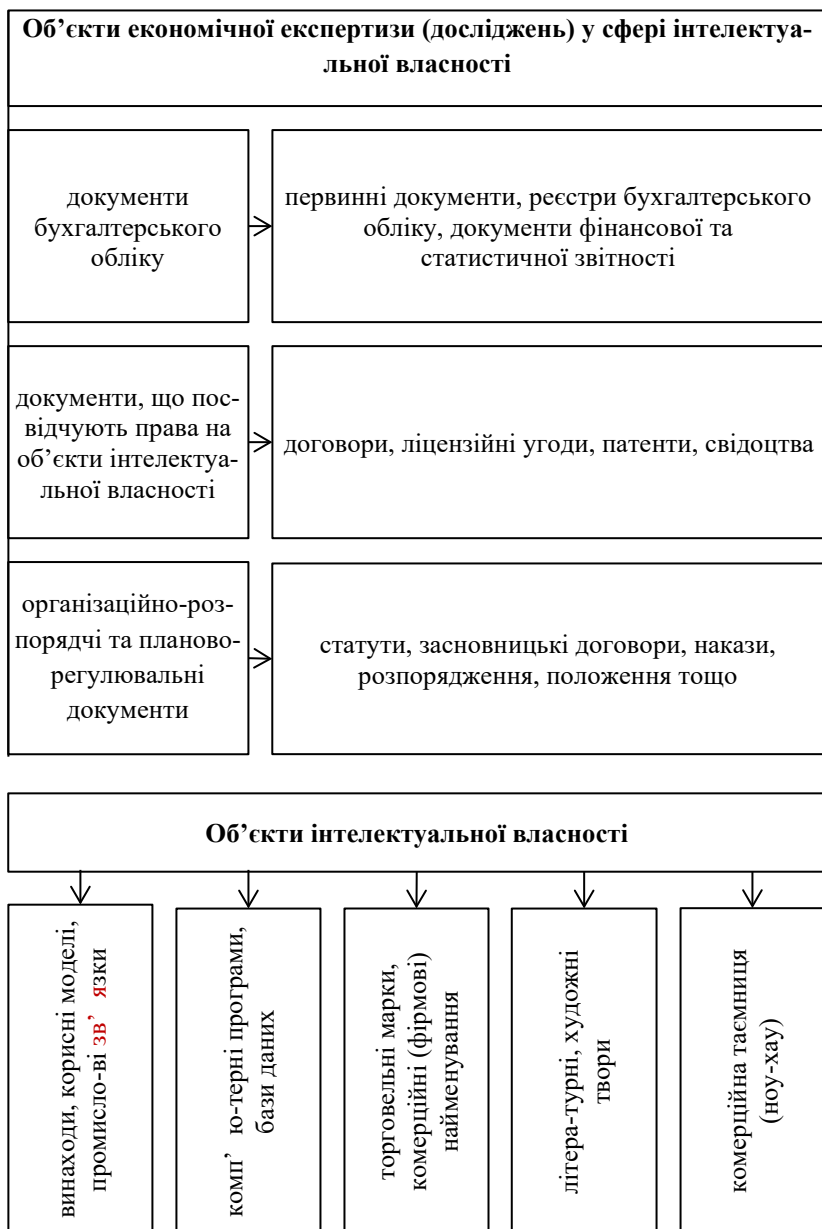
- 17.1. Що таке науково-дослідний інститут інтелектуальної власності?
- 17.2. Які завдання виконує науково-дослідний інститут інтелектуальної власності?
- 17.3. Як здійснюється експертиза у сфері інтелектуальної власності?
- 17.4. Які основні завдання експертизи об'єктів інтелектуальної власності?
- 17.5. Що є об'єктами економічної експертизи (досліджень) у сфері інтелектуальної власності?
- 17.6. Що таке мова та стиль наукової роботи?
- 17.7. Як складаються та оформлюються звіти з НДР?

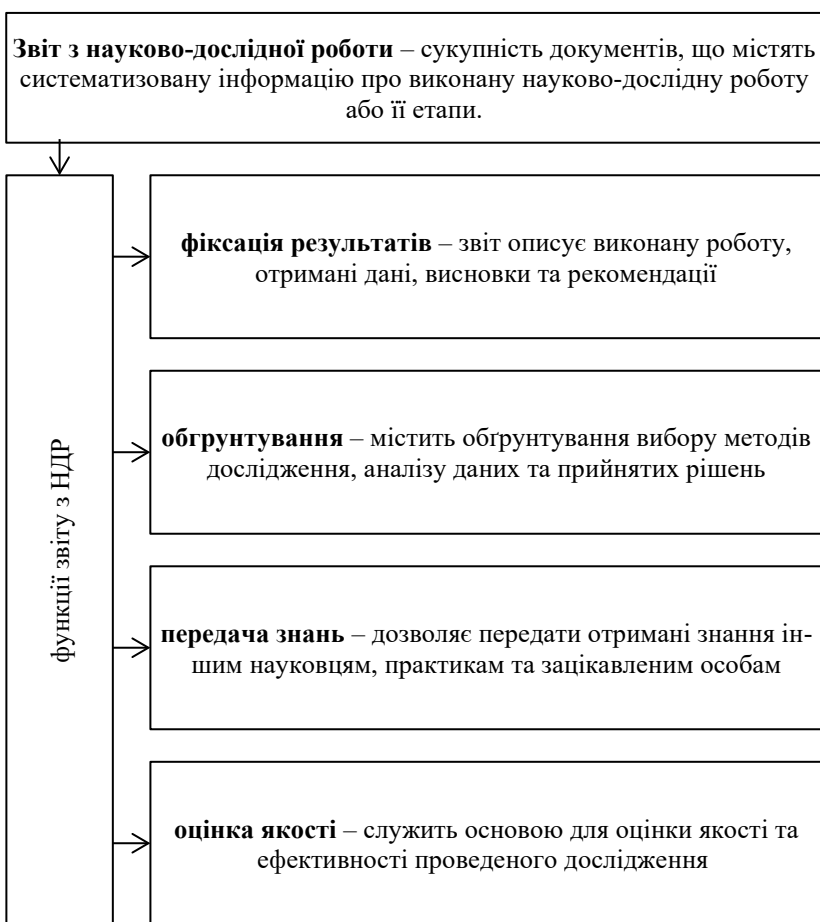
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності	
Завдання	- проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень у сфері інтелектуальної власності; - участь у розробленні концепцій, проєктів законів та інших нормативно-правових актів з питань інтелектуальної власності; - проведення науково-правових та судових експертиз, пов'язаних з об'єктами інтелектуальної власності; - проведення експертної оцінки щодо: об'єктів інтелектуальної власності; майнових прав; майна; цілісно-майнових комплексів; цінних паперів; бізнесу суб'єктів тощо; - надання допомоги під час складання документів для проходження процедур реєстрації прав інтелектуальної власності; - надання консультацій з питань інтелектуальної власності; - підготовка наукових кадрів, в тому числі в рамках аспірантури; - розробка та підготовка науково-практичних, інформаційних та методичних матеріалів у сфері інтелектуальної власності; - проведення конференцій, науково-практичних семінарів та інших науково-практичних заходів.

Експертиза у сфері інтелектуальної власності – спеціальне дослідження об'єктів інтелектуальної власності, таких як винаходи, торговельні марки, авторські права, та інше, з метою надання висновків щодо порушення прав, їх наявності або інших питань, що потребують спеціальних знань.

Основні аспекти експертизи у сфері інтелектуальної власності

Практичні завдання:

1. Як здійснюється державне регулювання у сфері авторського права?
2. Як здійснюється набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності?
3. Які існують нормативні документи з питань права інтелектуальної власності?
4. Опишіть, які існують економічні дослідження у сфері інтелектуальної власності.
5. Як проводиться міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності?

Тема 18. КУЛЬТУРА НАУКОВОЇ МОВИ

Питання, що розглядаються під час лекцій:

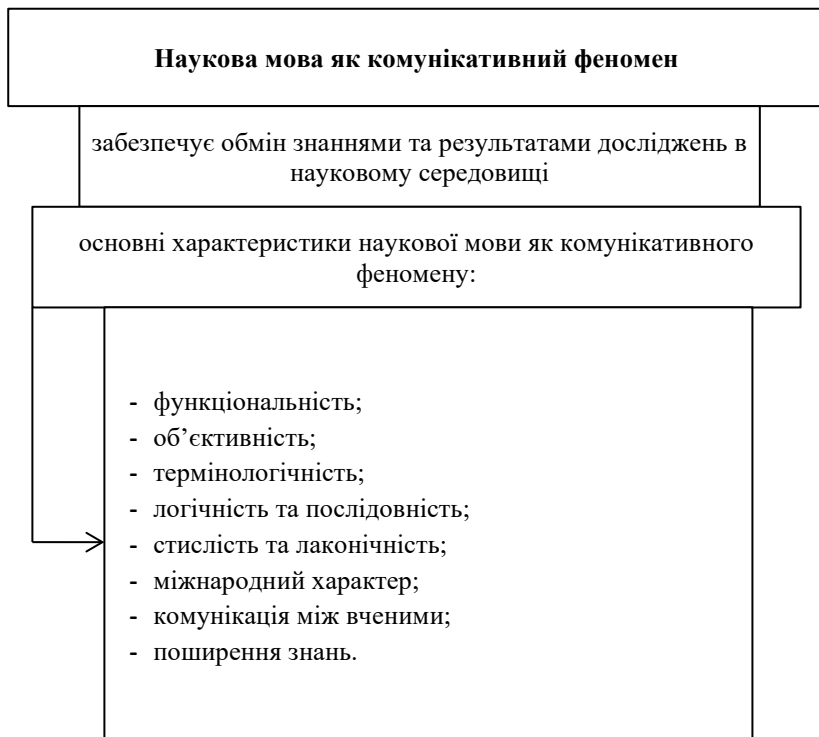
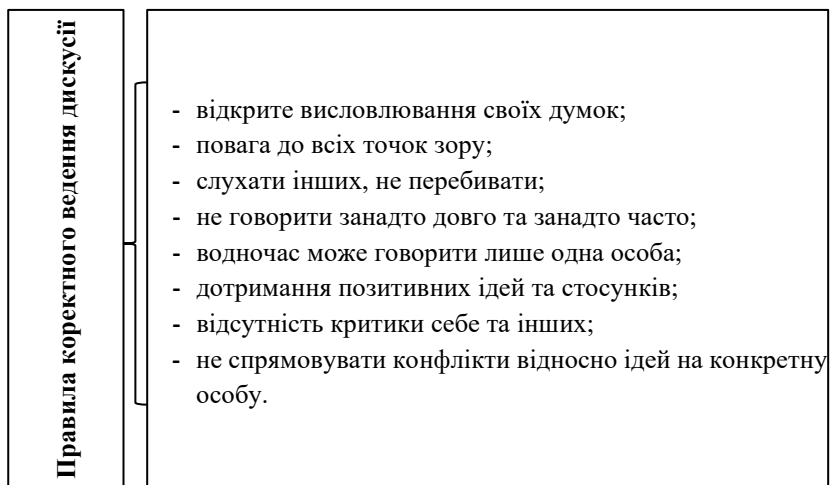
- 18.1. Функціональні різновиди сучасної української літературної мови.
- 18.2. Особливості формування мови економічної науки.
- 18.3. Специфіка наукової мови.

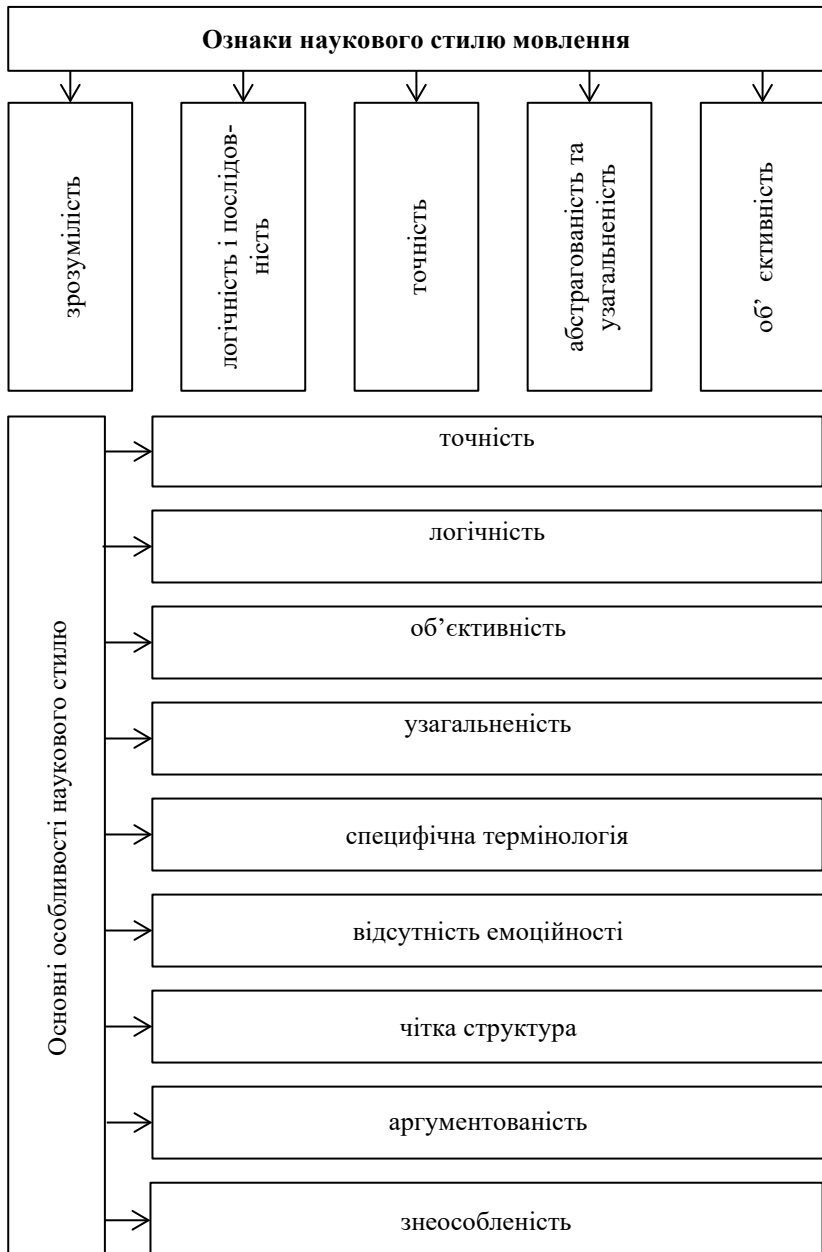
Групове заняття:

- 18.1. Як здійснюється аналітичне опрацювання інформації наукового джерела?
- 18.2. Які існують правила коректного ведення дискусії?
- 18.3. Чи є наукові конференції засобом вияву культури наукової мови?
- 18.4. Обґрунтуйте твердження «наукова мова як комунікативний феномен».
- 18.5. Розкрийте етапи становлення наукової мови.
- 18.6. Охарактеризуйте, що являє собою науковий стиль.
- 18.7. Охарактеризуйте особливості наукового стилю.
- 18.8. Назвіть особливості професійного наукового викладу думки.

Функціональні різновиди сучасної української літературної мови

Офіційно-діловий – використовується в офіційному спілкуванні, ділових паперах, законах, документах. Характеризується точністю, стандартизацією, безособовістю.	Науковий – застосовується у наукових працях, статтях, підручниках. Відзначається логічністю, об'єктивністю, використанням термінології.	Публіцистичний – використовується у засобах масової інформації (газетах, журналах, телебаченні, радіо) для інформування, переконання, впливу на громадську думку.	Художній – вживається у художній літературі (проза, поезія, драма).	Розмовно-побутовий – використовується у повсякденному спілкуванні, неформальних ситуаціях.	Конфесійний – обслуговує релігійні потреби, використовується у богослужіннях, релігійних текстах.	Епістолярний – специфічний стиль приватного листування, має риси, як розмовного, так і інших стилів.
---	--	--	--	---	--	---

Практичні завдання:

1. У чому полягає специфіка культури наукової мови?
2. Опишіть історію становлення і розвитку наукового стилю української мови.
3. Підготуйтеся до короткого наукового виступу. Напишіть перелік орієнтовних питань, які слід висвітлити, та які, можливо, виникатимуть у слухачів.
4. Вкажіть основні ознаки наукового стилю мовлення.
5. У чому полягає мистецтво наукового тексту?

СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ

(під час опанування курсу оберіть із запропонованого переліку 5 ситуаційних вправ, уникаючи подібних за змістом, та виконайте їх)

1. Обґрунтуйте поняття «наукова діяльність», проаналізувавши визначення даного терміну, що пропонується науковцями. На основі проаналізованих підходів спробуйте подати власне визначення поняття «наукова діяльність».
2. Проаналізуйте принципи проведення досліджень. Спробуйте надати приклади застосування цих принципів на практиці.
3. Джерела інформації поділяються на первинні та вторинні. Надайте приклади первинних та вторинних джерел, визначивши їх поняття.
4. Складіть приблизний алгоритм майбутнього дослідження, що буде проведено вами (обґрунтуйте процедуру виявлення проблеми, постановку цілей та завдань, що поставлені у дослідженні; визначте період дослідження, його об'єкт та предмет; оцініть поточний стан об'єкта дослідження).
5. Проаналізуйте такі органолептичні методи проведення досліджень, як інвентаризація, контрольні заміри, вибіркові спостереження.
6. Вкажіть особливості створення електронного профілю науковця.
7. Що являє собою проблема та гіпотеза наукового дослідження? Наведіть приклади.

8. Охарактеризуйте особливості використання методів стратегічного дослідження. Наведіть приклади стратегічних досліджень.

9. Обґрунтуйте роль таких організаційних структур як інкубатори, технопарки та технополіси. Наведіть приклади.

10. Складіть приблизний план вашої майбутньої міждисциплінарної курсової роботи та кваліфікаційної роботи, охарактеризувавши основні структурні елементи дослідження.

11. Які існують види наукових матеріалів? Наведіть приклади їх використання та застосування.

12. Встановіть послідовність етапів вивчення наукових джерел, які потрібні для написання чи наукової статі, чи кваліфікаційної роботи: ґрунтовне ознайомлення з джерелом, вибіркове читання окремих частин джерела, усвідомлення проблематики дослідження та вирішення невідомої проблеми, підбір літератури за темою дослідження.

13. Охарактеризуйте основні види статистичних спостережень, що використовуються для проведення наукових досліджень.

14. Опишіть такі види плагіату, як привласнення авторства, самоплагіат, копіювання, перефразування, копіювання матеріалів іншого автора, некоректне запозичення.

15. Як цитуються такі типи інформаційних джерел, як книги та монографії, конкретні глави книг, перекладені роботи, статті в журналах, електронні джерела, урядові документи. Наведіть приклади.

16. Які існують типові помилки під час написання та оформлення студентських наукових робіт?

17. Як іноді проблеми з дотриманням академічної доброчесності можуть бути пов'язані з роботою в мережі Інтернет?

18. В яких етапах науково-дослідної роботи студентів ви безпосередньо брали участь?

19. Які існують види апробації наукових досліджень? Охарактеризуйте їх.

20. Охарактеризуйте специфіку навчання в умовах дистанційної або дистанційно-змішаної форми із наведенням конкретних прикладів.

21. Вкажіть наслідки недоброчесного навчання для особистості та суспільства.

22. Обґрунтуйте перспективність реалізації вашого дослідження, вкажіть можливі напрямки реалізації результатів.

23. Проаналізуйте зарубіжний досвід організації наукової діяльності в різних країнах, вказавши її особливості в конкретній країні.

24. Назвіть причини та наслідки академічної нечесності.

25. Перелічіть способи запобігання проявам академічної нечесності. Охарактеризуйте їх.

26. Наведіть приклади порушення академічної доброчесності в навчальному процесі.

27. Як, на ваш погляд, можна запобігти порушенням академічної доброчесності під час навчання? Наведіть приклади.

28. Охарактеризуйте основні види навчальних та наукових матеріалів.

29. Що таке наукова компетентність фахівця, дослідника, науковця? Наведіть приклади.

30. Проаналізуйте твердження «Академічна доброчесність викладача – запорука доброчесності студента».

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Проаналізуйте 5-7 статей, які торкаються теми вашого майбутнього дослідження, що буде виконано в рамках написання кваліфікаційної роботи. Отримані результати подайте у наступній таблиці:

Автор та назва наукової статті, що вами обрана	Науковий журнал, в якому опублікована стаття	Отримані результати в науковій статті	Можливі перспективи подальших досліджень відносно обраної вами проблематики

2. Опишіть, які існують методи експериментальних досліджень. Результати покажіть у вигляді таблиці, заповнивши її:

Методи експериментальних досліджень	Сутність даного методу

3. Обґрунтуйте поняття «цитованість наукових робіт». Вкажіть, що таке індекс цитування, h-індекс (індекс Хірша), e-індекс, імпакт-фактор видання. Результати покажіть у вигляді таблиці.

Цитованість наукових робіт	Сутність
індекс цитування	
h-індекс (індекс Хірша)	
e-індекс	
імпакт-фактор видання	

4. Які існують найбільш поширені форми публікації результатів наукових досліджень? Результати покажіть у вигляді таблиці.

Форми публікації результатів дослідження	Їх характеристика

5. Спробуйте підготувати усне повідомлення, яке торкається теми вашого дослідження. Складіть презентацію, використовуючи MS PowerPoint, за темою вашого дослідження.

6. Визначте особливості наукових шкіл землевпорядного профілю. Вкажіть особливості наукових шкіл, що вами проаналізовані. Результати представте у вигляді таблиці.

Наукова школа землевпорядного профілю	Характеристика наукової школи

7. Охарактеризуйте вказані джерела отримання інформації.

Джерело отримання інформації	Характеристика джерела
Статистична та фінансова звітність конкретних суб'єктів господарювання	
Статистичні довідники та галузеві огляди	
Дані управлінського обліку конкретних суб'єктів господарювання	
Матеріали регіональних маркетингових досліджень	
Статистичні довідники міжнародних організацій	
Закордонні огляди	
Порівняльний аналіз	

8. Проаналізуйте наступні методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Результати подайте у вигляді таблиці.

Назва методичного прийому викладу наукового матеріалу	Характерні особливості
Послідовний виклад матеріалу	
Цілісний виклад матеріалу	
Вибірковий виклад матеріалу	

9. Проаналізуйте основні види наукових виступів. Результати подайте у вигляді таблиці.

Види наукових виступів	Їх характеристика
Доповідь на науковій конференції	
Науковий семінар	
Лекція	
Виступ на симпозіумі	
Презентація наукових результатів	
Тематичні читання	

10. Проаналізуйте закони України, якими регламентується дотримання академічної доброчесності в закладах вищої освіти. Результати представте у вигляді таблиці.

Закони України	Характеристика закону
Закон України «Про освіту»	
Закон України «Про вищу освіту»	
Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»	

11. Охарактеризуйте способи порушення авторського права. Як їм запобігти?

Способи порушення авторського права	
Аудіопіратство	
Відеопіратство	
Піратство програмного забезпечення	
Піратство літературних творів	
Піратство наукових творів	

12. Розкрийте наступні принципи визначення академічної доброчесності:

Принципи академічної доброчесності	Його характеристика
Справедливість	
Повага	
Довіра	
Чесність	
Сміливість	
Відповідальність	
Прозорість і публічність	

13. Охарактеризуйте відомі вам антиплагіатні програми. Доповніть ті, що представлені в таблиці.

Назва антиплагіатної програми	Характеристика антиплагіатної програми
UNICHECK	
Edu-Birde	
Advego Plagiat	
Etxt Antiplagiat	
Plagiarisma	
StrikePlagiarism	

14. Проаналізуйте «Положення про академічну доброчесність» у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили. Схематично зобразіть основні елементи Положення та представте їх зміст.

15. Беручи до уваги положення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», зазначте, які є об'єкти та суб'єкти наукової діяльності. Наведіть їх характеристику. Результати представте у вигляді таблиці.

16. Відповідно до положень Закону України «Про вищу освіту» схематично подайте рівні і ступені вищої освіти в Україні.

17. Спробуйте у табличній формі подати класифікацію ідей наукового дослідження. Охарактеризуйте їх.

Класифікаційна ознака	Вид ідеї наукового дослідження	Характеристика ідей наукового дослідження

18. Оберіть тему наукової статті (тез), яку б ви хотіли подати. Спробуйте скласти приблизний план наукової статті за обраною тематикою.

19. Наведіть характеристику друкованих джерел інформації. Результати подайте у таблиці.

Тип друкованого джерела інформації	Характеристика

20. Покажіть у табличній формі види та приклади спостережень у сфері геодезії та землеустрою.

Вид спостереження	Його характеристика	Конкретний приклад

21. Покажіть у табличній формі різновид (підстилі) наукового стилю викладу думку.

Різновид (підстиль)	Характеристика	Приклад

22. Спробуйте показати у вигляді таблиці види наукових статей та надайте їх характеристику.

Види наукових статей	Їх характеристика

23. Для визначення індексу цитованості та індексації наукової літератури використовують спеціальні наукові пошукові системи. Покажіть у вигляді таблиці основні з них, надавши їх коротку характеристику.

Наукова пошукова система	Її характеристика
Google Scholar	

24. Покажіть у вигляді таблиці основні критерії науковості та надайте їх коротку характеристику.

Критерій науковості	Його коротка характеристика
Об'єктивність	
Системність	
Перевіреність	
Доказовість	
Раціональність	
Істинність	
Обґрунтованість і достовірність результатів	
Методичність	

25. Сформулюйте декілька наукових ідей досліджень за спеціальністю G 18 «Геодезія та землеустрій». Результати покажіть у вигляді таблиці.

Ідея наукового дослідження	Завдання, що потрібно виконати для реалізації ідеї

26. Обґрунтуйте характеристики наукових фактів. Результати подайте у вигляді таблиці.

Науковий факт	Його характеристика
Новизна	
Об'єктивність	
Точність	
Достовірність	

27. Спробуйте показати та охарактеризувати основні форми реалізації наукових досліджень. Подайте інформацію у вигляді таблиці.

Форма реалізації наукових досліджень	Її характеристика

28. Подайте у вигляді таблиці принципи академічної доброчесності. Наведіть їх характеристику.

Принципи академічної доброчесності	Їх характеристика

29. Здійсніть інформаційний пошук та занотуйте найбільші досягнення (винаходи, наукові відкриття, закони) в контексті вказаних історичних періодів, заповнивши наступу таблицю.

Найбільші наукові досягнення відповідного періоду	Їх характеристика
Античність	
Середньовіччя	
Ранній новий час	
Новий час	

30. Обґрунтуйте основні якості, що відповідають статусу науковця, заповнивши відповідну таблицю.

Творчі та ділові якості	Їх характеристика
Професійні знання	
Допитливість	

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Що означає система приписів, принципів, вимог, які орієнтують суб'єкта у вирішенні конкретного завдання, досягненні певного результату?
 - а) рівень процесу пізнання;
 - б) метод;
 - в) методологія;
 - г) елемент наукового пізнання.
2. Процес здобуття і розвитку знання, постійного його поглиблення, розширення та вдосконалення з метою здійснення наукових досліджень носить назву:
 - а) наука;
 - б) умовивід;
 - в) пізнання;
 - г) системний підхід.
3. Логічний процес, у ході якого із кількох суджень на основі закономірних, суттєвих та необхідних зв'язків виводиться нове судження, яке є новим знанням про дійсність, носить назву:
 - а) наука;
 - б) методологія;
 - в) системність;
 - г) умовивід.
4. Які науки не мають прямої практичної орієнтації та безпосередньо не орієнтовані на отримання практичної цінності?
 - а) прикладні;
 - б) фундаментальні;
 - в) суспільні;
 - г) природничі.
5. Які науки націлені на безпосереднє практичне використання наукових результатів?
 - а) прикладні;
 - б) науково-практичні розробки;
 - в) природничі;
 - г) суспільні.

6. Творча діяльність, яка здійснюється на системній основі з метою збільшення обсягу наукових знань, зокрема про людину, природу та суспільство, а також пошук нових сфер застосування цих знань – це:
 - а) науковість;
 - б) науково-практичні розробки;
 - в) умовивід;
 - г) судження.
7. Система знань, яка пояснює та передбачає певні явища або процеси в певній галузі знань – носить назву:
 - а) закон;
 - б) умовивід;
 - в) теорія;
 - г) гіпотеза
8. Яка з функцій теорії передбачає розробку на базі теорії різних методів і прийомів дослідження?
 - а) синтетична;
 - б) пояснювальна;
 - в) методологічна;
 - г) передбачувальна.
9. Яка з функцій теорії передбачає формулювання уявлень про існування раніше невідомих фактів і властивостей об'єкта?
 - а) передачувана;
 - б) практична;
 - в) пояснювальна;
 - г) синтетична.
10. Яка зі складових структури наукового факту передбачає реальні процеси, події, структури, які є похідною основою для фіксації пізнавального результату, що називається фактом?
 - а) інформаційна;
 - б) об'єктивна складова;
 - в) практична;
 - г) когнітивна.

11. Думка, в якій утверджуються або заперечується що-небудь про предмети та явища об'єктивної дійсності – це:
 - а) концепція;
 - б) судження;
 - в) положення;
 - г) постулат.
12. Система взаємопов'язаних і сумісних поглядів на певні явища і процеси, спосіб їх розуміння і трактування, головна ідея певної теорії – це:
 - а) положення;
 - б) концепція;
 - в) аксіома.
13. Який з видів наукової діяльності передбачає інтелектуальну творчу діяльність, спрямовану на здобуття і використання нових знань у всіх галузях техніки і технологій?
 - а) науково-організаційна;
 - б) науково-технічна;
 - в) науково-педагогічна;
14. В якому з Законів України вказано, що суб'єктами наукової й науково-технічної діяльності є вчені, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, а також наукові установи, заклади вищої освіти, громадські організації?
 - а) «Про інноваційну діяльність»;
 - б) «Про вищу освіту»;
 - в) «Про пріоритетні напрямки розвитку науки й техніки»;
 - г) «Про наукову і науково-технічну діяльність».
15. Який з суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності передбачає об'єднання вчених для цілеспрямованого розвитку відповідних напрямів науки, захисту фахових інтересів, координації науково-дослідної роботи, обміну досвідом?
 - а) заклади вищої освіти;
 - б) науково-педагогічний працівник;
 - в) громадські наукові організації;
 - г) наукова установа.

16. Який з періодів розвитку науки передбачав формування науки в сучасному сенсі у працях Галілея та Ньютона?
- а) середньовічна наука;
 - б) класична наука;
 - в) неокласична наука;
 - г) постнеокласична наука.
17. В який з періодів розвитку науки з'являється синергетика, розширюється предметне поле пізнання, наука виходить за свої рамки і проникає в інші галузі?
- а) середньовічна наука;
 - б) неокласична наука;
 - в) класична наука;
 - г) постнеокласична наука.
18. Назвіть властивості наукової парадигми:
- а) прийнята науковим співтовариством як основа для подальшої роботи;
 - б) передбачає накопичення загальних ідей та методів в науці;
 - в) містить змінні питання, тобто відкриває простір для дослідників;
 - г) передбачає сукупність теоретичних стандартів, методологічних норм та ціннісних орієнтирів.
19. Який з розділів наукознавства передбачає дослідження генезису динамічного процесу накопичення наукових знань, установлення закономірностей розвитку науки?
- а) загальна теорія науки;
 - б) історія науки;
 - в) соціологія науки;
 - г) економіка науки.
20. Який з розділів наукознавства передбачає дослідження системи методів у науці, складання моделей наукової діяльності та окремих її видів?
- а) мова науки;
 - б) теорія наукового прогнозування;
 - в) методологія науки;
 - г) наукова організація праці.

21. Який з розділів наукознавства передбачає розробку міжнародних і національних систем і термінології, стилевих особливостей викладу результатів наукових досліджень?
 - а) планування науковими дослідженнями;
 - б) управління науковими дослідженнями;
 - в) етика наукової діяльності;
 - г) мова науки.
22. Процес поділу та систематизації наук на групи за певними критеріями, що відображає їх взаємозв'язки та структуру знань – це:
 - а) наукові галузі знань;
 - б) галузі науки;
 - в) класифікація наук;
 - г) істина науки.
23. Які з галузей наук спрямовані на безпосереднє практичне використання наукових результатів?
 - а) фундаментальні;
 - б) прикладні;
 - в) науково-технічні розробки;
 - г) класичні.
24. Який з Законів України визначає основи державної політики в галузі науково-технічної інформації, порядок її формування і реалізації в інтересах науково-технічного, економічного і соціального прогресу країни?
 - а) Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»;
 - б) Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;
 - в) Закон України «Про науково-технічну інформацію»;
 - г) Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».
25. Коли вперше з'явився термін бакалавр?
 - а) у першій половині XIII століття у зв'язку із запровадженням цього титулу для слухачів теологічного факультету Паризького університету;
 - б) у середовищі середньовічного лицарства, що означало зброєносця шляхетного роду;
 - в) у британській системі нагород і почесних звань;
 - г) у другій половині VI століття.

26. Метою якого з рівнів освіт є формування і розвиток професійних компетентностей особи, необхідних для професійної діяльності за певною професією у відповідній галузі, забезпечення її конкурентоспроможності на ринку праці, мобільності та перспектив кар'єрного зростання впродовж життя?
- а) позашкільна освіта;
 - б) професійна (професійно-технічна) освіта;
 - в) повна загальна середня освіта;
 - г) вища освіта
27. Вид спеціалізованої освіти, що базується на дослідно-орієнтованому навчанні, спрямований на поглиблене вивчення профільних предметів та набуття компетентностей, необхідних для подальшої дослідно-експериментальної, конструкторської та винахідницької діяльності, носить назву:
- а) спеціалізована освіта;
 - б) вища освіта;
 - в) освіта дорослих;
 - г) освіта наукового спрямування.
28. Освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра – носить назву:
- а) доктор філософії;
 - б) доктор наук;
 - в) кандидат наук;
 - г) доцент.
29. Які вчені звання використовуються в системі освіти та науки України?
- а) старший дослідник;
 - б) доктор філософії;
 - в) доцент;
 - г) професор.

30. Заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти (молодшого бакалавра) та/або першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (бакалавра), носить назву:
- а) академія;
 - б) інститут;
 - в) коледж;
 - г) університет.
31. Яка з функцій програми наукового дослідження дає змогу визначити наукову проблему та підготувати базу для її вирішення?
- а) методична;
 - б) теоретико-методологічна;
 - в) організаційна;
 - г) наукова.
32. Науковий фундамент, який регламентує всі етапи і стадії підготовки, організації та проведення наукового дослідження носить назву:
- а) ідея;
 - б) гіпотеза;
 - в) програма наукового дослідження;
 - г) план наукового дослідження.
33. Процес аналітично-синтетичного опрацювання інформації, основною метою якого є складання загальної характеристики документа, що розкриває логічну структуру та найсуттєвіший зміст, носить назву:
- а) реферат;
 - б) резюме;
 - в) конспект;
 - г) анотація.
34. Короткий письмовий виклад змісту книги, статті, лекції тощо, тобто скорочений запис певної інформації – це:
- а) реферат;
 - б) висновки;
 - в) конспект;
 - г) нотатки.

35. Стислий виклад основних результатів дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня, складений автором дисертації у вигляді брошури – це:
- а) анотований каталог;
 - б) повідомлення;
 - в) оголошення;
 - г) автореферат.
36. Наукова праця у вигляді книги з поглибленим вивченням однієї або декількох тісно пов'язаних між собою наукових тем – це:
- а) резюме;
 - б) навчальний посібник;
 - в) монографія;
 - г) звіт про НДР та ДКР.
37. Документи, що містять систематизовані відомості про проведену науково-дослідну роботу з описом процесу та результатів дослідження – це:
- а) звіт про НДР та ДКР;
 - б) підручник;
 - в) навчальний посібник;
 - г) хрестоматія.
38. Сукупність нових питань, які суперечать знанням, що існують, у науці і потребують наукового вирішення, носить назву:
- а) об'єкт дослідження;
 - б) предмет дослідження;
 - в) гіпотеза;
 - г) наукова проблема.
39. Згорнутий в одне речення головний зміст наукової проблеми, вивченню якої вона присвячена – це:
- а) тема;
 - б) концепція;
 - в) гіпотеза;
 - г) припущення.

40. Те, на що спрямований процес пізнання науковця, процес або явище, у межах якого виникають проблеми для вивчення, носить назву:
- а) наукове дослідження;
 - б) об'єкт наукового дослідження;
 - в) гіпотеза;
 - г) узагальнення наукового дослідження.
41. Які з видів цілей наукового дослідження передбачають його результат та визначають оптимальні шляхи вирішення завдань?
- а) допоміжні;
 - б) теоретичні;
 - в) практичні;
 - г) основні.
42. Наукові роботи, виконані індивідуально або у співавторстві розраховані на обмежене коло користувачів називаються:
- а) депонованими (переданими на збереження) роботами;
 - б) друковані джерела інформації;
 - в) рукописні джерела інформації;
 - г) офіційні бюлетені.
43. Публічне повідомлення, розгорнутий виклад певної наукової проблеми (теми, питання), що досліджується – це:
- а) реферат;
 - б) повідомлення;
 - в) наукова доповідь;
 - г) виступ.
44. Під час подання наукової статті до публікації слід враховувати вимоги:
- а) наукових видань міжнародного зразка;
 - б) наукових видань вищого навчального закладу, де працює чи навчається автор;
 - в) наукових видань, які затверджені МОН;
 - г) наукового видання, де буде розміщена дана стаття.

45. Сукупність установлених та визначених науковою спільнотою норм поведінки, правил, моралі наукових працівників, зайнятих у сфері науково-технологічної та науково-педагогічної діяльності, носить назву:
- а) інструкції;
 - б) Кодекс честі;
 - в) наукова етика;
 - г) стандарт.
46. Який з принципів академічної доброчесності передбачає об'єктивне оцінювання знань та навичок, рівний доступ до освітніх можливостей?
- а) справедливість;
 - б) довіра;
 - в) відповідальність;
 - г) чесність.
47. Який з принципів академічної доброчесності передбачає відсутність плагіату, списування та інших форм обману в навчальній та науковій роботі?
- а) чесність;
 - б) відповідальність;
 - в) довіра;
 - г) повага до авторських прав.
48. Вигадування або підробка даних, результатів досліджень носить назву:
- а) списування;
 - б) плагіат;
 - в) фабрикація та фальсифікація;
 - г) неналежне цитування.
49. Короткотривале усне мовлення з приводу одного чи кількох питань (на зборах, нарадах, ділових засіданнях, конференціях, семінарах тощо) – це:
- а) промова;
 - б) виступ;
 - в) повідомлення;
 - г) доповідь.

50. Виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання, носить назву:
- а) плагіат;
 - б) списування;
 - в) фальсифікація;
 - г) фабрикація.
51. Відповідно до яких напрямків системного підходу ознаки системи, системність притаманні самим об'єктам дійсності?
- а) оптологічний;
 - б) епістемологічний;
 - в) науковий;
 - г) аналітичний.
52. При якому з підходів наукових досліджень дослідник виконує необхідні логічні операції аналізу, а саме: пошук істотних ознак предмета; порівняння – встановлення подібності або відмінності формулювань за істотними чи неістотними ознаками; абстрагування – виділення одних ознак предмета і відволікання від інших; узагальнення – об'єднання окремих предметів у деякому понятті?
- а) вибіркового підхід;
 - б) компілятивний підхід;
 - в) статистичний підхід;
 - г) аналітичний підхід.
53. При якому з принципів наукового підходу система розглядається «ззовні» як єдине ціле, але одночасно необхідний «погляд зсередини», тобто дослідження окремих взаємодіючих складових системи?
- а) принцип ієрархії;
 - б) принцип розвитку;
 - в) принципи єдності і пов'язаності;
 - г) принцип функціональності.

54. Який з підходів наукових досліджень полягає в зосередженості на цінностях як загальнозначущих принципах, які визначають людську діяльність і мотивацію правової поведінки?
- а) антропологічний;
 - б) аксіологічний;
 - в) феноменологічний;
 - г) синергетичний.
55. При якій з форм наукових досліджень наукова і науково-технічна діяльність, спрямована на здобуття й використання знань для практичних цілей?
- а) фундаментальні;
 - б) ґносеологічні;
 - в) прикладні;
 - г) вибіркові.
56. Який з підходів наукових досліджень передбачає прагнення запропонувати власне розв'язання поставлених завдань?
- а) творчий характер;
 - б) новизна та актуальність;
 - в) зв'язок теорії і практики;
 - г) самостійність.
57. Подія, яка мала місце в об'єктивній дійсності, підтверджена спостереженнями або експериментом, або зафіксована в науці, носить назву:
- а) факт;
 - б) гіпотеза;
 - в) умовивід;
 - г) висновок.
58. Комплекс питань, що виникають у процесі наукового дослідження і вирішення яких становить теоретичний або практичний інтерес, носить назву:
- а) умовивід;
 - б) проблема;
 - в) гіпотеза;
 - г) спостереження.

59. Форма та засіб наукового пізнання, яка є способом розуміння, пояснення, тлумачення основної ідеї теорії, носить назву:
- а) гіпотеза;
 - б) умовивід;
 - в) концепція;
 - г) теорія.
60. Яка з функцій наукової теорії передбачає виявлення причинних та інших залежностей, різноманіття зв'язків даного явища, його суттєвих характеристик, законів його походження і розвитку?
- а) синтетична;
 - б) методологічна;
 - в) практична;
 - г) пояснювальна.
61. Видання, що виходить одноразово і продовження якого не передбачене – це:
- а) періодичне видання;
 - б) неперіодичне видання;
 - в) фахове видання;
 - г) публікаційне видання.
62. Яка з функцій наукових статей передбачає дієвий та відкритий для конструктивної критики засіб спілкування дослідників?
- а) комунікативна;
 - б) презентаційна;
 - в) оціночна;
 - г) дослідницька.
63. Система наукометричного моніторингу суб'єктів наукової діяльності України – це:
- а) Google Академія;
 - б) Український індекс наукового цитування;
 - в) Index Copernicus;
 - г) індекс цитування.

64. Формальний чисельний показник важливості наукового журналу, який щорічно розраховує Інститут наукової інформації, носить назву:
- а) індекс Хірша;
 - б) індексація;
 - в) індекс цитування;
 - г) імпакт-фактор.
65. Який з видів текстів передбачає опис принципів, підходів, парадигм, методів та інших складових інструментарію дослідження?
- а) теоретичний;
 - б) пояснювальний;
 - в) методологічний;
 - г) оглядовий.
66. Функціональний різновид літературної мови, що обслуговує сферу і потреби науки, носить назву:
- а) науковий стиль;
 - б) художній стиль;
 - в) офіційно-діловий стиль;
 - г) публіцистичний стиль.
67. Стиль приватного листування, що покликаний поінформувати адресата про щось, викликати в нього певні почуття, які б відповідали емоційній налаштованості автора, носить назву:
- а) розмовний стиль;
 - б) епістолярний стиль;
 - в) конфесійний стиль;
 - г) публіцистичний стиль.
68. Яка з функцій документа передбачає, що документ на основі фіксованого тексту дозволяє будувати найбільш узагальнені, абстрактні, теоретичні моделі реальності?
- а) навчальна;
 - б) правова;
 - в) управлінська;
 - г) пізнавальна.
69. Листове видання у вигляді одного аркуша друкованого матеріалу, сфальцьованих будь-яким способом у два чи більше згинів, носить назву:

- а) буклет;
 - б) комплектне видання;
 - в) газетне видання;
 - г) листівка.
70. Які з видів журналів містять статті та матеріали про теорію досліджень, а також статті та матеріали прикладного характеру, призначені науковцям?
- а) науково-популярні;
 - б) наукові;
 - в) виробничо-практичні;
 - г) реферативні.
71. Який документ, що містить текстову, образотворчу і (або) звукову інформацію, відтворення якої вимагає застосування відповідного обладнання?
- а) презентація;
 - б) компіляційний документ;
 - в) аудіовізуальний документ;
 - г) відеодокумент.
72. Які з груп довідникових документів мають прикладний, практичний характер, систематичну структуру або побудовані за алфавітом заголовків статей?
- а) виробничо-технічні довідники;
 - б) біографічні довідники;
 - в) довідники, розраховані для окремих груп споживачів;
 - г) путівники.
73. Нормативний документ, затверджений визнаним органом, спрямований на досягнення оптимального ступеня упорядкування в певній галузі, носить назву:
- а) масив;
 - б) бюлетень;
 - в) інформресурс;
 - г) стандарт.

74. Який з видів каталогів містить перелік бібліотечних джерел певного типу (каталог статей, каталог нових надходжень)?
- а) бібліографічний каталог;
 - б) спеціальний каталог;
 - в) архівний каталог;
 - г) систематичний каталог.
75. Назвіть основні напрямки використання Інтернету для споживача:
- а) як джерело інформації;
 - б) як публікаційна діяльність;
 - в) як засіб обміну інформацією;
 - г) як місце розміщення особистої інформації.
76. Засіб обміну інформацією, підготовленою в електронному вигляді, між людьми, що мають доступ до комп'ютерної мережі, носить назву:
- а) гіпертекстове посилання;
 - б) e-mail;
 - в) ICQ;
 - г) GOOGLE.
77. Інтуїтивне пояснення явища (процесу), яке не має проміжної аргументації, усвідомлення усього спектру зв'язків, на підставі яких зроблено висновок – це:
- а) умовивід;
 - б) наукова ідея;
 - в) дослідження;
 - г) узагальнення.
78. Яка з ознак наукового дослідження передбачає приріст наукових знань, які представлені дослідником у науковій роботі?
- а) наступність;
 - б) самостійність;
 - в) творчий характер;
 - г) новизна та унікальність.

79. Що є продуктом наукового дослідження?
- а) наукова продукція, що відображена у формі наукової праці;
 - б) нові знання про об'єкт пізнання та способи його корисного застосування;
 - в) конференції;
 - г) умовивід.
80. Процес доведення результатів прикладних наукових досліджень до рівня інновацій, які мають практичне застосування, носить назву:
- а) експонат;
 - б) продукт;
 - в) наукова розробка;
 - г) пошукові дослідження.
81. Які наукові дослідження спрямовані на вироблення й апробацію певної методики пізнання об'єкту наукового інтересу?
- а) експериментальні;
 - б) методичні;
 - в) аналітичні;
 - г) описові.
82. Який з методологічних принципів забезпечення системної спрямованості наукового дослідження передбачає спосіб закономірного зв'язку між виділеними частинами цілого, що забезпечує єдність системи, зумовлює особливості її внутрішньої будови?
- а) принцип ієрархічності;
 - б) принцип структурності;
 - в) принцип самоорганізації;
 - г) принцип цілісності.
83. Який з методологічних принципів забезпечення системної спрямованості наукового дослідження передбачає, що функції окремих компонентів і підсистем підпорядковані функції системи в цілому у меті?
- а) принцип ієрархічності;
 - б) принцип переваги цілого над його складовими;
 - в) принцип самоорганізації;
 - г) принцип цілісності.

84. Уявна або матеріальна система, яка змінює об'єкт дослідження до такого рівня, що його вивчення дає зовсім нову інформацію про даний об'єкт, носить назву:
- а) інтерпретація;
 - б) наукометрія;
 - в) модель у науці;
 - г) умовивід.
85. Спостереження, порівняння, вимірювання, тести, методи спроб і помилок характерні для:
- а) методів теоретичного рівня;
 - б) методів емпіричного рівня;
 - в) методів експериментально-теоретичного рівня;
 - г) діалектичних методів.
86. Абстрагування, ідеалізація, формалізація, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аксіоматика, узагальнення характерні для:
- а) методів теоретичного рівня;
 - б) пізнавальних методів;
 - в) методів експериментально-теоретичного рівня;
 - г) діалектичних методів.
87. Який з методів наукового пізнання дає можливість встановити багатомірні зв'язки змінних величин за кількома ознаками?
- а) метод імплікаційних шкал;
 - б) контент-аналіз;
 - в) метод експертних оцінок;
 - г) факторний аналіз.
88. Метод побудови наукової теорії, за якою деякі твердження приймаються без доведення, а всі інші знання виводяться з них відповідно до певних логічних правил, носить назву:
- а) метод формалізації;
 - б) аксіоматичний метод;
 - в) метод ідеалізації;
 - г) метод наукового узагальнення.

89. Завдання наукового дослідження передбачають:
- а) характеристику процесу еволюції та розвитку досліджуваного явища;
 - б) детальний опис основного змісту досліджуваного явища чи процесу;
 - в) комплексний аналіз показника;
 - г) розробку та обґрунтування критеріїв показників даного явища.
90. Вимоги щодо використання рекомендованого стилю та розміру шрифту у тексті й ілюстраціях, міжрядкового інтервалу, вимоги до оформлення таблиць, рисунків, додатків, списку джерел тощо), носять назву:
- а) змістовні вимоги;
 - б) технічні вимоги;
 - в) специфічні вимоги;
 - г) необов'язкові вимоги.
91. Часткове або повне оприлюднення власних раніше опублікованих наукових напрацювань як нових носить назву:
- а) фабрикація;
 - б) фальсифікація;
 - в) самоплагіат;
 - г) академічний плагіат.
92. Перефразування чужої праці без згадування оригінального автора носить назву:
- а) рерайт;
 - б) науковий грабіж;
 - в) запозичення;
 - г) фальсифікація.
93. Публікація частини раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію носить назву:
- а) агрегування даних;
 - б) доповнення даних;
 - в) дезагрегування даних;
 - г) повторний аналіз раніше опублікованих даних.

94. Який з видів наукових підстилів реалізується під час написання підручників і посібників, лекцій тощо)?
- а) науково-популярний;
 - б) науково-технічний;
 - в) науково-навчальний;
 - г) науково-інформативний.
95. Вкажіть основні елементи структури наукового тексту:
- а) вступ;
 - б) висновки;
 - в) узагальнення;
 - г) основні частина.
96. Який з принципів укладання наукових текстів передбачає акторську концепцію репрезентованого дослідження?
- а) змістовної насиченості;
 - б) наукової інформативності;
 - в) змістовної завершеності;
 - г) доступності фахівцеві тієї чи іншої галузі.
97. Який з етапів роботи над науковим текстом передбачає вивчення стану проблеми в науковій, науково-методичній літературі та періодичних виданнях?
- а) дослідницький;
 - б) організаційний;
 - в) узагальнюючий;
 - г) узагальнення результатів дослідження.
98. Доведення власної думки з певного наукового питання носить назву:
- а) науковий діалог;
 - б) наукова дискусія;
 - в) наукова суперечка;
 - г) диспут.
99. Публічна суперечка на наукову чи суспільно важливу тему носить назву:
- а) диспут;
 - б) дискусія;
 - в) доповідь;
 - г) науковий діалог.

100. Який з принципів визначення академічної доброчесності передбачає цінування інтерактивної, кооперативної та партнерської природи навчання й пізнання?
- а) принцип довіри;
 - б) принцип поваги;
 - в) принцип відповідальності;
 - г) принцип прозорості та публічності.
101. Який з принципів академічної доброчесності передбачає трансформація цінностей від розмов про них до відповідних дій, відстоювання їх в умовах тиску й труднощів?
- а) принцип довіри;
 - б) принцип чесності;
 - в) принцип відповідальності;
 - г) принцип сміливості.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». URL : <https://ips.ligazakon.net/document/JH1QC7IA>

2. Закон України «Про освіту». № 1556-VII. URL : <https://sqe.gov.ua/law/zakon-ukraini-N-1556-vii-pro-vishhu-osvitu/>

3. Кисельов Ю. О., Подішук В. В., Рудий Р. М., Боровик П. М., Кисельова О. О., Удовенко І. О. Методологія та організація наукових досліджень у геодезії та землеустрої: навчальний посібник. Вид. 2-е, змінене та доповнене. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2024. 177 с. URL : https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10184/%D0%9A%D0%B8%D1%81%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B2_%D1%82%D0%B0_%D1%96%D0%BD_%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%202.pdf?sequence=1&isAllowed=y

4. Лазарева О. В. Науково-дослідна робота в геодезії та землеустрої : для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Галузь знань : 19 «Архітектура та будівництво» : методичні вказівки. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2022. 104 с. (Методична серія ; вип. 401). URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/532/1/%D0%9B%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%94%D0%B2%D0%B0%20%D0%9E.%20%D0%92.%20%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D0%B2%20%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%B7%D1%96%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%83%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D1%97.%20%D0%92%D0%B8%D0%BF.%20401.pdf>

5. Науково-дослідна робота в геодезії та картографії : навч.-метод. посібник / уклад. : С. М. Білокринцький. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 156 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3037/%D0%9D%D0%94%D0%A0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

6. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посібник / за редакцією Р. О. Крохмального. 2-ге вид. перероб і допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020, 464 с. URL : https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/OND_2020-1-1-8.pdf

7. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник/ Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 867 с. URL : <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23346>

8. Рускуліс Л. Академічна доброчесність : навч-метод. посіб. Миколаїв : Іліон, 2022. 86 с.

9. Сімакова О. О., Никифоров Р. П. Основи наукових досліджень та інтелектуальна власність : навч. посіб. Вид. 3-є, перероб. і допов. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 129 с. URL :

[http://elibrary.donnuet.edu.ua/2023/1/Simakova OND navchal%CA%B9ny u posibnyk.pdf](http://elibrary.donnuet.edu.ua/2023/1/Simakova%20OND%20navchal%20CA%20B9ny%20posibnyk.pdf)

10. Сінчук О. М., Берідзе Т. М., Барановська М. Л., Данилін О. В., Кальмус Д. О. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2022. 196. URL :

<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/7575ee8e-0172-497d-9902-2e0b284e870b/content>

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальний посібник

ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА ЛАЗАРЄВА

доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління земельними ресурсами, Чорноморський національний університет імені Петра Могили

СВІТЛАНА МИХАЙЛІВНА БЕЛІНСЬКА

доктор економічних наук, професор, декан факультету економічних наук, Чорноморський національний університет імені Петра Могили

АНАСТАСІЯ СЕРГІЙВНА РУДА

старший викладач кафедри управління земельними ресурсами, Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Науково-дослідна робота в геодезії та основи економічної доброчесності: навчальний посібник у схемах та таблицях для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності G 18 «Геодезія та землеустрій»

Редактор: Карпова К. Є

Комп'ютерна верстка Шевченко В. В.

Дизайн обкладинки Олисько Я. Є.

Друк Волинець С. Л.

Фальцювально-палітурні роботи Мішалкіна О. Є.

Підп. до друку 02.02.2026.

Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсет.

Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.

Ум. друк. арк. 7,2. Обл.-вид. арк. 3,4.

Тираж 50 пр. Зам. № 7142.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.

54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.

Тел.: 8 (0512) 50–03–32, 8 (0512) 76–55–81,

e-mail: rector@chmnu.edu.ua.

Свідцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2020.